teknik

güç

İnşaat Müh. Odası İstanbul Şubesi Yayın Organıdır.

YIL — 2 SAYI — 27 1 TEMMUZ 1973

ORTAK BELGE UYGULAMASI

ANKARA'DA BAŞLADI

12.7.1973 gününe kadar, Oda'lara iş bildirimi yapıldığı takdirde 1 Temmuz'a kadar yapılmış olan proje ve T.U.S. sözleşmelerinde asgarî ücret denetimi yapılmayacak.

Ankara'da da 2 temmuzdan itibaren, belediyenin odalardan vize aramamasına rağmen, ortak uygulama başlatılmıştır. Ortak protokolun hazırlanışı ve uygulamanın ilk günleri boyunca üyelerimizin gösterdiği ilgi eskisinden daha iyi, daha kapsamlı bir uygulama için gereken desteği teşkil etmiştir.

Ankara'da Belediyenin vize aramadığı günlerin getireceği aksaklıkları bir ölçüde gidermek maksadiyle düşünülen geçiş döneminde protokolun getirdiği «iş bildirimi »için Odamıza üyelerimiz tarafından 121 müracaat yapılmıştır. Bunlar arasında 100 tane betonarme projes ve 69 tane de T.U.S. vardır.

Bu rakamlar üyelerimizin kesin desteğinin bir ifadesidir. Ortak protokol esaslarına uymamak yolunu seçebilecek bir iki üyemiz de sıkı bir şekilde takip edilmekte olup, Belediye nezdinde gereken teşebbüs yapılmıştır. Odadan vize yaptırmadan Belediyeye proje götüren üyelerimizin isimleri çıkarılacak ve haklarında gereken işlem yapılacaktır.

Üyelerimizin haklı olarak isteyecekleri seviyeye uygun, meslek disiplinine yakışır kalitede bir vize uygulamasına çok kısa bir zaman içinde geçebilmek elbette bir takım eksiklikleri beraberinde getirecektir. Ancak uygulamanın statik olmayacağı, şartlar gerektirdikçe bütün üyelerin katkısı ile yeni düzenlemelere gidileceği,

(Devamı: 12. sayfada)

ORTAK BELGE DÜZENİNE İSTANBUL'DA

BİR NAZAR BONCUĞU TAKILDI!..

Her iki Oda da ücretlerde indirim yapıyor. Önce Mimarlar Odası bütün ücretlerde yüzde 15, sonra Odamız mimarlık ücretlerinde yüzde 30, T.U.S. ücretlerinde yüzde 15'lik bir indirimi kabul etti.

23 Mayıs 1973 günü Fatih Şehir Tiyatro Salonunda yapılan Forum, mühendisler ve mimarların BELGE DÜZENİ'ni sürdürme yolunda tam bir dayanışma içinde olduklarını ortaya koymuş, İmar ve İskân Bakanlığının bu düzeni bozmak amacıyla yayınladığı 60 No.lu genelgeyi etkisiz bir hale getirmişti.

Ne var ki, söz konusu Forumda, bir önergenin oylanmasıyla alınan «iş verenlerin örgütleriyle aramızdaki sürtünmelerin bir ay içinde çözüme bağlanması» kararının gereklerini yerine getirmek olanağı bugüne kadar bulunamamıştır.

Ortak Belge Düzenini yürütmekte olan İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının İstanbul Şubeleri Yönetim Kurullarının bir biri ardına yaptıkları dört ortak toplantı sonunda, Belge Düzenine pratik kolaylıklar getiren kimi değişiklikler ve resmî rayiç konusunda uyum sağlanmış ise de, as-

(Devamı 3'üncü sayfada)

T.M.M.O.B.
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ
BELGE UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

23 Mayıs 1973 tarihinde yapılan forumun ve ondan sonra ilgili taraflarla sürdürülen görüşme ve toplantıların ve Mimarlar Odası İstanbul Şubesinin, 9.7.1973 gününde yürürlüğe giren, AÇIKLAMA'sının ışığında ORTAK BELGE DÜZENİ'ne değğin aşağıdaki kararlar *16.7.1973 gününden başlayarak yürürlüğe* girmiştir.

Madde 1 — İmza sirküleri işverenlerden bir defaya mahsus olmak üzere istenecek ve Odada saklanacaktır.

Madde 2 — İşverenin mühendise ciro ettiği müşteri bonoları da kendi bonosu olarak kabul edilecektir.

Madde 3 — İnşaat Mühendisleri iş verenle yapacağı anlaşmada, bir esneklik sağlamak üzere, ortak protokola bağlı,

a) Mimarlık Proje ve Mesleki Kontrollü Asgari ücret tarifesindeki ücretlerden yüzde 30'za kadar,

b) TUS Asgari ücret tarifesindeki ücretlerden yüzde 15 şe kadar indirim yapabilirler.

Madde 4 — Ortak Prokolde, asgari ücretlerin bulunmasına baz teşkil eden yapı maliyetlerinin resmi bir rayice bağlanması için çalışmalar yapılacak, bu çalışma dönem sonuna kadar yetiştirilecektir.

YÖNETİM KURULU

T.M.M.O.B.
MİMARLAR ODASI İSTANBUL ŞUBESİ
BELGE UYGULAMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

23 Mayıs 1973 tarihinde yapılan forumun görüşleri ışığında, Yönetim Kurulumuz ilgili taraflarla sürdürdüğü yoğun temaslar ve yaptığı çalışmalar sonunda, karara bağladığı aşağıdaki maddeleri açıklanmasını gerekli görmüştür.

Madde 1 — İmza sirküleri işverenlerden bir defaya mahsus olmak üzere istenecek ve odada saklanacaktır.

Madde 2 — İşverenin mimara ciro ettiği müşteri bonoları da kendi bonosu olarak kabul edilecektir.

Madde 3 — Mimarın işverenle olan ücret görüşmesinde, bir esneklik sağlamak üzere, ortak protokolda gösterilen asgari ücretler üstünden yüzde 15'i geçmemek şartiyle, işveren lehine iskonto yapılabilecektir.

Madde 4 — Ortak protolkolda, asgari ücretlerin bulunmasına baz teşkil eden yapı maliyetlerinin resmi bir rayice bağlanması için çalışmalar yapılacak, bu çalışma dönem sonuna kadar yetiştirilecektir.

Madde 5 — Bu kararlar *9/7/1973 tarihinden itibaren yürürlüğe* girecektir.

YÖNETİM KURULU
ADINA SEKRETER ÜYE
YÜCEL GÜRSEL

BAŞYAZI

Belge uygulaması

Cengiz TACALOĞLU

Muhtelif çevrelerin ortaya koydukları ve bir anlamda güçlerinin üstünde sorumsuz bir tutum içinde ve asla haklı olmadan talep ettikleri bir mesele var: Gerçek anlamda Belge Uygulaması'ndan vazgeçilmesi.

Belge Uygulaması önemli bir sorun olan kaliteli hizmetin kontrolü ve bunun belgelenmesi için getirilmiş bir sistemdir. Devam ettikçe daha da geliştirilecektir, nitekim 28.4.1973 gün ve 14520 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan T.M.M.O.B. proje ve teknik uygulama sorumluluğu TUS yönetmeliği ile çerçevesi sağlam olarak yerleştirilmiştir.

Bu hizmetin istenen seviyede tutulmasının önemli bir dayanağı da asgari ücretlerin tespit ve kontrolüdür. Bugünlerde bu konuda ücreti düşürmeye yönelik bir takım girişmelere de şahit olmaktayız. Burada da aslında gelecek olan mühendise yapacağı iş karşılığında asgari bir ücretin bile ödenmesinin esirgenmesidir. Halbuki yukardan beri anlattığımız gibi mühendisten esasta beklenen, hizmetin teknik esaslara uygun olması ise bu uygulama mühendis mesaisinin ciddi bir emek mahsulü olması ile mümkündür. Evet, ücreti azaltsanız da yine o hizmeti yapacak mühendis bulunursunuz, ama bu hizmet beklenen hizmet olmaz kaçamaklar başlar. Ücretlerin düşürülmesini gerek vize uygulamasını engellemek istiyenlere karşı ve gerekse son yıllarda artan mühendislik okullarından mezun olan fazla sayıdaki

(Devamı: 9. sayfada)

Arsa ve bina fiatlarındaki artışlar son üç yılda yüzde 243'ü buldu

Ankara'da Kızılay'daki arsaların metrekare fiyatları bin beş yüz liradan on beş bin liraya çıkmış.

CHP İçel Milletvekili Çetin YILMAZ, Meclis Başkanlığına başvurarak, arsa ve bina spekülasyonu konusunda Meclis araştırması açılmasını istedi.

Bütün az gelişmiş ülkelerin ortak hastalığı olan arsa ve bina spekülasyonu, yurdumuzda da her geçen gün biraz daha alabildiğine şiddetlenmektedir. Büyük sermayenin yatırım yerine arsa ve bina ticaretini tercih etmesi, bu olumsuz gelişmeyi içinden çıkılmaz hale sokmaktadır. Öğrendiğimize göde CHP İçel Milletvekili Çetin YILMAZ bir süre önce Meclis Başkanlığına bir dilekçe vererek, arsa ve bina spekülasyonu konusunda bir Meclis araştırması açılmasını istemiştir. Genel seçimler arifesinde siyasi partilerimizin bu konudaki görüşlerini de öğrenmek umuduyla Çetin Yılmaz'ın dilekçesini aynen yayımlamakta yararlar görmekteyiz.

MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA

Ülkemizdeki toplumsal ve ekonomik dengesizlik, gelir dağılımı da — üretim — tüketim etkinliklerindeki adaletsizlik son yıllarda büyük bir zorlama arsa - konut değer artımı yaratmıştır.

Bütün bunalımları bağrında besleyen ekonomik bunalım bu kesimde son derece

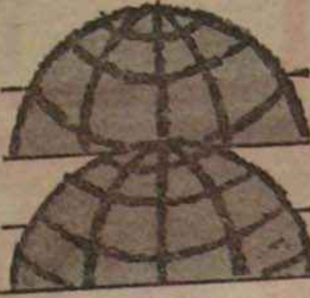
(Devamı: 5. Sahifede)

BELGE DÜZENİNE KARŞI ÇIKAN İKİ İNŞAAT MÜHENDİSİ VE İKİ MİMAR HAYSİYET DİVANINA VERİLDİLER

Bundan önceki sayımızda Belge Düzenine

(Devamı 10. sayfada)

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

4. Demir Çelik tesisi nerede kurulacak?

Önemli sanayi yatırımlarının yer seçiminde çok yönlü politik etkenlerin söz konusu olduğu ülkemizde Ege bölgesi Sanayi Odası Başkanı Şinasi Ertan'ın 4 Demir Çelik Tesisleri ile ilgili demeci ayrı bir önem kazanmaktadır.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânında 4. Demir Çelik Tesisleri ile ilgili ancak üstü kapalı cümleler bulunduğu halde Şinasi Ertan nasıl oluyor da Plânlama Teşkilâtını yer seçimine karar vermiş olarak gösterebiliyor? Daha önceki tecrübeleri yakından izlenmiş her yurttaşın bileceği gibi bu gibi çıkışlar uşun vadeli «etkileme politikasının» ilk basamağını teşkil etmekte ve konunun özellikle politika sahnesine sürülmesini amaçlamaktadır.

Çelik üretimi teknolojisindeki gelişmeler

Çelik üretiminin de, her alanda olduğu gibi, kendi içinde tutarlı ekonomik ve teknolojik resyonelleri vardır. Örneğin, bir ülkede fert başına tüketim 150 kg.'a ulaştı mı bağımsız çelik üretim tesislerinin yerini, aralarında ihtisaslaşmış ünitelerden oluşan çelik Kompleksleri almaktadır ve aralarında entegrasyon sağlanmaktadır. Niketim, dünyanın belli başlı çelik üreticisi ülkelerinde böyle çelik üretiminde ihtisaslaşmış bölgelerinin bulunması anlamsız değildir.

Yapılan hesaplara göre Türkiye 1980'ler de fert başına 150 kg.lık bir tüketim seviyesine ulaşacaktır Böylece yukarıda söz konusu edilen yönde adımların atılması gerekecektir.

3. Beş Yıllık Plan ne diyor?

3'cü Beş Yıllık Plânın Demir Çelik Sektöründe yatırımlar bahsinde, 1983 yılına kadar olan talebin karşılanması için, mevcut tesislere ek olarak yapılacak 7 adet yüksek fırın önerilmekte ve demir - çelik sektörü ile ilgili büyüklüklerin tesbitinde şu hedefler konulmaktadır:

i) Mevcut 1,3 milyon ham demir üretim kapasiteli 4 yüksek fırına ek olarak, inşaatı devam eden 1,2 milyon tonluk 2 yüksek fırının 1974 ekim ayında işletmeye geçirilmesi,

ii) 6,0 milyon ton üretim kapasiteli yeni 5 yüksek fırının inşaatının başlaması,

iii) Yeni fırınlardan birinin 1977 yılında İskenderun'da ve diğerinin 1975 yılı başında Ereğli'de üretime başlaması,

iv) Yeni elektrikli çelik üretim tesisleri kurulmasında kapasite seçimi ve özel çelik üretimine elverişlilik üzerinde önemle durulması ve fırın sayısının 1977 yılında 19'u geçmemesi,

v) 1987 yılında 10 milyon ton dolayında ham çelik üretimi yapacak yeni bir tesisin projesinin hazırlanması ve alt - yapı inşaatlarına geçilmesi.

Bu tedbirlerden de anlaşılacağı gibi D.P.T. ileriyi düşünerek bazı adımlar [illegible] önermekte ve 1988'de işletmeye açılması kaçınılmaz hale gelecek olan 4. Demir - Çelik tesisinin kuruluş şartlarını hazırlamak istemektedir. Niketim bu amaca denk düşecek diğer tedbirler plânın diğer sayfalarında sırası geldikçe ele alınmıştır.

Yukarıda söz konusu edilen «kompleks Demir - Çelik Tesisleri» kurmak zorunluluğu beraberinde diğer özelliklere uyulmasını gerektirmektedir. Belirtildiği gibi bu seviyede başlı başına bir tesis kurulmamakta, diğerlerini tamamlayıcı üniteler işletmeye açılmaktadır. Ancak bu ünitelerin ekonomik olabilmesi için üretim seviyelerinin çok yüksek olması gerekmektedir. Bu seviyeye ulaşıldığında Demir - Çelik bakımından bir ülkenin kendi kendine yeterli olması mümkün olamamakta, bir yandan bu yüksek kapasitenin gerektireceği ihracat yolları aranırken diğer taraftan bazı mamuller de diğer ülkelerden ithal edilmektedir. DPT bu durumu önceden tesbit ettiği için 1988'lerde demir-çelik ürünlerinde uluslararası fiyat düzeyine ulaşılmasını öngörmüştür.

Ayrıca, plânın diğer bir yerinde belirtildiğine göre, gerek yerli ham madde ve gerekse **alt yapı kolaylıklarındaki gelişmeler** ile demir - çelik üretim teknolojisindeki değişmeler de yakından izlenerek, **yeni bir demir - çelik tesisinin yeri, üretim karakterristikleri ve üretim teknolojisi seçimleri 1975 - 76 (!) yıllarında yapılacak ve üçüncü plânın son yıllarda tesisinin inşaatına geçilebilecektir.**

Şinasi Ertan nasıl biliyor?

Yukarıdaki cümlelerden açıkça anlaşıldığı gibi 4.ncü demir-çelik tesislerinin nerede kurulacağı henüz bilinmemekte, hatta bu karara, yapılacak incelemelerden sonra, ancak 1975 - 76 yıllarında varılabilecektir denilmektedir Eğer herhangi bir önsezi varsa, o da 3.ncü Beş Yıllık Plânın bunu, sadece, kurulacak tesisin bahsedilen özelliği dolayısıyla diğerlerinin yanında kurulması gerektiğini «alt yapı kolaylıklarındaki gelişmeler» cümleleriyle ima etmesidir.

Dolaysısı ile Şinasi Ertan'ın demeci bir hava yoklama amacını taşımaktan öteye gitmemektedir.

Demir çelik üretiminde Türkiye ve Japonya

Türkiyen'n 1988'lerde 4.ncü bir tesise ihtiyacı varsa bunu diğerleri ile birlikte topyekün düşünerek işletmeye geçirmesi gayet tabiidir. Bilindiği gibi çelik üretiminde demir cevheri ve kok kömürü nakliyatı oranı 1/2 olduğu için tesisler genellikle kömür havzalarına kurulmaktadır. Bu şartlar daha başlangıçta Zonguldak ilini alternatiflerin içinde üstün kılmaktadır. İzmir'in ise hem kömür hem de demir cevherinden uzak oluşu, üstelik hinterlandının dar bir alanı kaplaması burada kurulacak tesislerin her iki bakımadn dışa dönük olacağı kanısını vermektedir. Dolayısı ile plânın düşündüğü yurt ihtiyaçlarını dikkate alamayacaktır

Bu halde, bundan bir müddet önce Japonların yaptığı 5 milyon ton kapasiteli demir - çelik tesisi teklifine geçerlilik sağlamak çabaları söz konusu olmaktadır.

Bilindiği gibi Japonlar çelik üretiminde dünya piyasalarının önemli bir bölümünü ele geçirmişlerdir ve halen bu pazarı daha da genişletme çabası içindedirler. 1975'de 150 milyon tonluk bir üretim hedefine ulaşma hazırlıkları içindedirler. Ürettikleri çeliğin yüzde 50'sini ihraç etmekte, geri kalanının önemli bir kısmını da gemi, otomobil ve diğer endüstriyel mallar olarak satmaktadırlar. Ele geçirilecek pazarlardan en önemlisi de Avrupa'dır. Böylece Asya'nın «en sağındaki ülke» ile «en solundaki ülke» belli bir amaç için el ele vereceklerdir. Böyle bir projenin gerçekleşmesi tamamen ülke ihtiyaçlarına sırt çevirmiş olacak ve buna sarfedilen kaynaklarla gerçekleştirilmesi önlenecek 4'ncü Demir - Çelik tesislerinin geciktirilmesi, şu anda enerji konusunda olduğu gibi, kısa zamanda dar boğazlar yaratacaktır. Türkiye'nin Japon çelikleri için Avrupa'ya «atlama rampası» olmaktan öte, yeni genişlemekte olan uluslararası bir stratejinin hedef olması da mümkün görülmektedir. Bilindiği gibi, demir - çelik tesisleri, çevre kirlenmesine en fazla katkıda bulunan tesislerdir Gelişmiş ülkelerin, plan ve koordinasyonları kendi ellerinde olmak ve daha ileri teknolojileri yaratarak bunları dünyanın çeşitli yerlerindeki az gelişmiş ülkelerinde kurmak gibi düşünceleri bir de bu açıdan önem kazanmaktadır. Böylece, ora halklarının hassas hale geldikleri çevre kirlenmesi problemi ortadan kalkmış olacaktır. Türkiye ise, Stockholm'deki Çevre Sağlığı Kongresinde öne sürdüğü resmi görüşe göre daha bir müddet bu soruna aldırmayacaktır. Bir zamanlar az gelişmiş ülkelerde Demir - Çelik fabrikaları kurmaya yanaşmayan zihniyetin birdenbire buna yüz seksen derece ters bir tutuma girmesinin bir anlamı olması gerekmektedir. Bu durumun bazı özel sektöre sağladığı Demir - Çelik tesislerine ortak olma ile Anadolu'nun diğer illerinin iş ve istihdam alanı açmak için kendi illeri lehine karar çıkarma mücadelesi sonuca tayin edecek gibi gözükmektedir. Bu arada DPT'ye sadece gelişmeleri takip etmek kalacaktır.

gazeteci gözüyle

«VALLAHİ, BEN DEGİLİM...»

Koca Yunus, «Bir ben vardır, bende bende içeru...» der. Kendini hak ve tanrı sevgisine vermiş ozanların kendilerinde, kendileriyle eşdeş olan birinden sözetmeleri o dönemin doğal kültüründen gelir. O çağlarda düşünceyi kapalı ve herkesce anlaşılması güç benzetmelerle yansıtırlardı. Günümüzde düşünce açıklığa erişmiştir. Kesimler arasındaki çıkarlar çarpışıyor, örgütleniyor, birbirleriyle kıyasıya çelisiyorlar.

Düşünceler açıklığa kavuştuğu içindir ki, komuoyu oluşturması da kolaylaşıyor. Geçtiğimiz birkaç ay içinde mühendis ve mimar odaları için bir kıyıma geçilmişti. Memur sendikalarının kapatılmasından, öğretmen kıyımından sonra, mühendis ve mimarlar için bir kıyım vardı. Ellerini, kollarını sıvayan mühendis ve mimarlar, öylesine bir harekete geçtiler ki, belli oranda da olsa kıyımı durdurdular. Bu hareket karamsarlığa düşen, umudunu yitirenler için bir ışık oldu. Kendilerini yürekten kutlarız epeyce güçlüymüşler.

Ben, vaktiyle gazetelerde okumuştum, Süleyman Demirel'i odalardan atmışlar, bu kanun onun öçalması diye çıkarılıyormuş. Oysa Sayın İzzettin Silier'in «Kırşehir» yazısından öğrendim ki ne atılan var, ne de atan... Bir muhalif rüzgâr esmiş, sonra sükûnet gelmiş... Kanun tasarısının meclislerden geçeceği günlerde bir heyet Süleyman Beyi ziyaret ediyor. Süleyman Bey soruyor:

«Gerekçesi ne imiş bu teklifin?»

Anlatıyorlar, dinliyor, sonra ağzındaki baklayı çıkarıyor:

«Karşı argümanları iyi değerlendirmiyorsunuz. Odalar kapansın diye kanun getirilmez. Siz meslekî hiç bir kusuru olmayanları meslekten atıyormuşsunuz, onun için çıkıyor bu kanun...»

Meslekî kuruluşlardan bir üyeyi ancak Yüksek Haysiyet Divanı uzaklaştırabilir. Oysa bugüne dek Yüksek Haysiyet Divanı toplanıp böyle bir karar almamıştır. Demek bizim gibi Süleyman Bey de yalnış duymuş bu olayı.

Bir olay daha var. Kanunun Senato'da görüşülmesi sırasında Senatör olan Osman Salihoğlu kürsüye çıkıyor, bağırıyor, çağırıyor ve şunları söylüyor:

«Bana 384 tane telgrafla bu kanunun bu şekilde çıkmaması için yardım edilmesi talebinde bulunulmuştur. Ama 500 küsur telefon ve telgrafla da, aman bizi kurtarın diyen mühendis arkadaşlarımız var.»

Acaba Salihoğlu'na, «Bizi, aman kurtarın!» diyenler kimlerdir? Meslekî kuruluşun dergisi bunu soruyor. Fakat bugüne dek Salihoğlu kurtarıcılığını ettiği kişilerin adını bir türlü açıklamadı. İnsan bazan sözünü güçlendirmek ve pekiştirmek için, «Bana telefonlar edildi.» diye yüksekten atar.Bu sözleri politikacılar için mazur görmek gerekir. Mühendis bile politikacı olursa bu kural bozulmaz.

Fakat başka yerden Osman Salihoğlu'na bir cevap geldi. Bu cevabı veren de Osman Salihoğlu, ama, bu başka Osman Salihoğlu. «İnşaat Yüksek Mühendisi ve sicil numarası: 8927... Ad benzerliğinden yerinen Osman Salihoğlu şöyle diyor:

«Son birkaç yıldanberi, Teknik Eleman ve Teknik Güç Birliğine düşmanca yöneltilen silâhları kullanan birtakım bilinçsiz kimselerin bulunduğunu biliyor, yakından izliyorum. Senatoda komisyon başkanı olarak söz almış, bağırmış, çağırmış bulunan Osman Salihoğlu ile uzaktan ve yakından hiç bir ilişiğim yoktur. Yalnız isim benzerliği vardır.»

Böyledir işte, biri kendini meslektaşlarına karşı güçlü sanırken, biri de adının benzemesinden çekinir. «Vallahi, billahi ben değilim...» der

Sadece siyasal iktidarlardan çekinilmez, bazan yaratılan kamuoyu öylesine güçlü olur ki, insan bu selin önünde ezilir. Kendini güçlü vehmedenler de bir gün, «Vallahi, billahi yanlış yapmışız, kusura kalmayın...» diyeceklerdir.

Mehmed Kemâl

Sayın Namık Kemal Şentürk, Odamız İzmir Şubesine yaptığı veda ziyaretinde, yönetici arkadaşlarımızla mesleki konularda görüşürken...

İSTANBUL VALİLİĞİNE ATANAN NAMIK KEMAL ŞENTÜRK, İZMİR'DEN AYRILIRKEN, ŞUBEMİZ YÖNETİCİLERİNE DE BİR VEDA ZİYARETİNDE BULUNDU

İzmir Valiliğinden, İstanbul Valiliğine atanmış bulunan Sayın Namık Kemal Şentürk, 19 Haziran 1973 günü İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kuruluna bir veda ziyaretinde bulunmuşlardır.

Sayın Vali Namık Kemal Şentürk'e, Odamız İzmir Şubesi Başkanı Cemal Sedef, Odamız adına meslek rozetimizi takdim ederken...

Bu ziyaretleri sırasında Sayın Vali Namık Kemal Şentürk; şubenin çalışmalariyle ilgili genel konularda bilgi almışlar ve şubenin sorunlariy le yakinen ilgilenmişlerdir.

Şube Başkanı Cemal Sedef tarafından Sayın Vali Namık Kemal Şentürk'e meslek men supları aldına, hatıra olarak İnşaat Mühendisleri Odasının gümüş rozeti takdim edilmiştir.

Odamıza karşı gösterdikleri bu yakin ilgiden dolayı Sayın Vali Namık Kemal Şentürk'e, şubemiz yönetim kurulu adına teşekkür eder, bu yakın ilgisinin İstanbul'daki arkadaşlarımıza ve şubemize karşı gösterilmesini de temen ni ederiz.

Bir nazar boncuğu takıldı

(Baştarafı 1. Sahifede)

gari ücret indiriminde bir anlaşmazlık çıkmıştır. Böylece Ortak Düzene takılan nazar boncuğu, iki yönetim kurulunu bu düğümü ayrı açılardan çözmek zorunda bırakmıştır. Giderek iki yönetim kurulu ayrı ayrı kendi üyelerine birer AÇIKLAMA yapmaya ve bu noktada ortaklığı bozmağa itelenmişlerdir. Bu açıklamaları yan yana yayınlıyoruz. Dileriz ki 3 üncü maddeye takılan nazar boncuğu ortaklığın öteki yönlerini korumuş olsun.

ODAMIZ BAŞKANI İZZETTİN SİLİER'E NİHAYET PASAPORT VERİLDİ

CHP İstanbul Milletvekili Reşit Ülker, Meclis Başkanlığına bu konuda bir soru önergesi vermişti

Odamız Başkanı Sayın İzzettin Silier, çocuğunu tedavi ettirmek için, Avrupa'ya gitmiştir.

Hatırlanacağı üzere, Silier, Avrupa'daki uzman doktorlardan gerekli randevuyu sağladıktan sonra, pasaport almak üzere ailece İstanbul Emniyet Müdürlüğüne baş vurmuş 8.6.1973 günü yapılan müracaattan 3 gün sonra karısına ve çocuğuna pasaport verildiği halde, kendisine cevap dahi verilmemişti.

Basına da yansıyan bu olay üzerine, gazetecilerin sorularını cevaplandıran Başkan İzzettin Silier, «kendisine pasaport verilmemesinin nedenini anlayamadığını» söylemiş ve hakkında açılmış herhangi bir dava olmadığını, herhangi bir takibat şöyle dursun hayatında tanık olarak bile mahkemeye çağrılmadığını belirtmiştir.

Kendisine niçin pasaport verilmediğini öğrenmek için yaptığı baş vurmalarda bütün yetkililerin sustuklarını, olumlu olumsuz bir cevap alamadığını açıklayan Silier, bu durumun doğmasına Oda içindeki mücadelelerinin sebep olabileceğinden söz açmıştır.

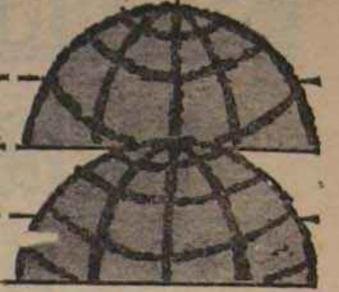
Konunun basına da yansıması üzerine CHP İstanbul Milletvekili Reşit Ülker Meclis Başkanlığına bir soru önergesi vermiş ve Silier'e pasaport verilmemesinin sebebini İçişleri Bakanının açıklamasını istemiştir.

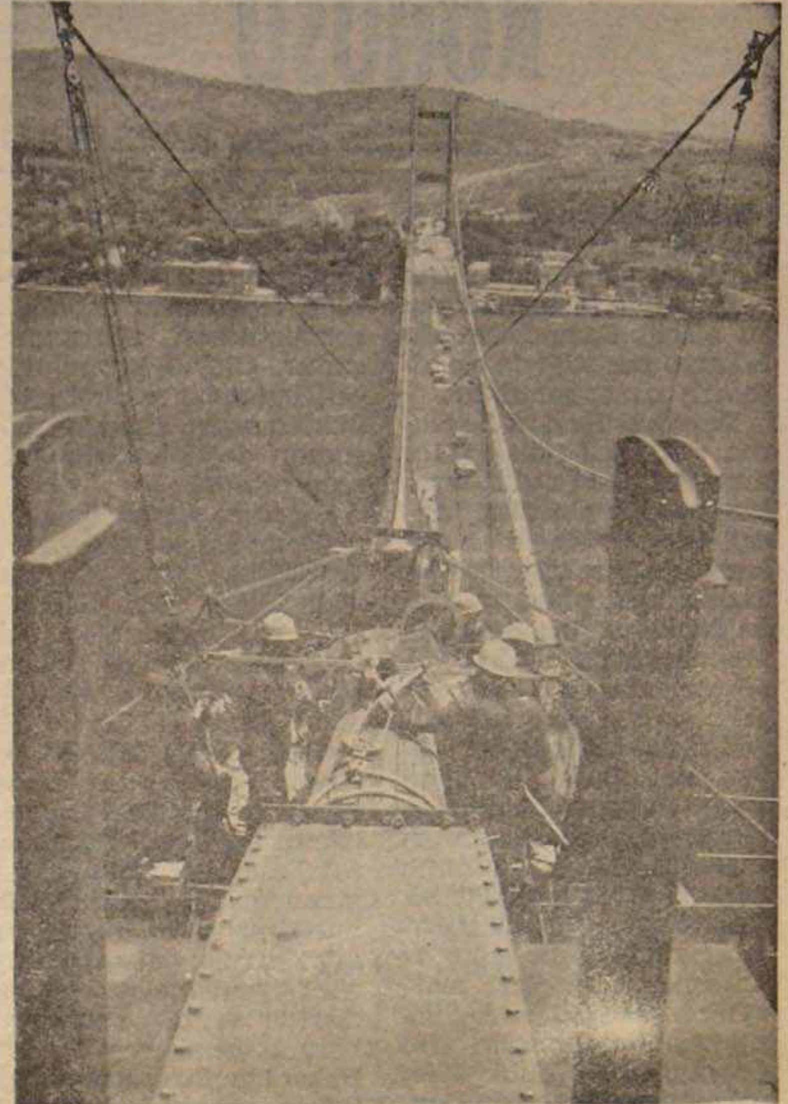
Reşit Ülker'in soru önergesi şöyledir:

«İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı İzzettin Silier, 8.6.1973 gününde çocuğunu tedavi ettirmek için Almanya'ya git mek üzere pasaport istediği, eşine ve çocuğuna ait pasaportlar 11.6.1973 gününde verildiği halde kendisine bugüne kadar pasaport verilmemesinin yasal gerekçesi nedir?»

Son olarak öğrendiğimize göre, Sayın İzzettin Silier'e, müracaatında hemen hemen bir ay sonra pasaport verilmiştir. Arkadaşımız Silier, pasaport verilmemesi nedeniyle doktor randevusunu iptal ettirdiği halde, gene de pasaport alır almaz çocuğunu Avrupa'ya götürmüştür. Teknik Güç, Silier ailesinin karşılaştığı bu aksiliklerin devam etmemesini ve küçük Silier'e acil şifalar diler.

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

Fotoğrafta, ön plânda ana kablo sargılanması, arka plânda da asma tabliye üzerine yapılmış mastik asfalt kaplama görülmektedir.

Boğaziçi köprüsü inşaatındaki son gelişmeler

Asma tabliye üzerinde 38 mm. kalınlığında ve granit mıcırlı mastik aslaft yapımına devam edilmektedir. Şimdiye kadar bu işin yüzde 40 nisbetindeki kısmı tamamlanmıştır. Yaklaşım viadüklerinde ise ancak yaya yolları ile trafik şeritleri arasında kalan eğimli yüzeylerde mastik aslaft tatbikine başlanmıştır. Beton çalışmalarının bitirilmek üzere olduğu yaklaşım viadükleri tabliyelerinde ise henüz asfalt çalışması yoktur.

Taşıyıcı ana kabloların sülyen, macunlama ve sargılama işleri bitirilmiş olup, son kat boyası yapılmaktadır. Köprü, gümüşî gri renge boyanmaktadır. Ana kablo ile ilgili hizmeti tamamlanan güney taraftaki servis köprüsü kaldırılmıştır.

Asma tabliye üzerindeki yaya yolu korkulukları ve çarpma engelleri babaları (Crush barrier) montajları bitirilmiştir. Güney tarafta çarpma engelleri telleri de yerine konmuş olup, nihaî ayar ve gerilemeleri daha sonra yapılacaktır. Yaklaşma viadüklerinde ise korkuluk ve çarpma engelleri ile ilgili çalışmalara henüz başlanmamıştır.

Beylerbeyi'ndeki para toplama yerlerindeki gişe inşaatları bitirilmiş olup, idare binalarında son çalışmalar yapılmaktadır. Bina içerisindeki ekipman montajına de devam edilmektedir.

İdare binaları civarında elektrifikasyonla ilgili olarak direk dikilmesine, köprü aydınlatılması için de kablo döşenmesine başlanmıştır.

Kule içi yolcu asansörleri montajına devam edilmektedir.

Köprü ayaklarının sahil tahkimatında taban «enroşmanı» ve dalgakıran beton blok dökümü de takriben yüzde 50 nisbetinde tamamlanmıştır.

SORUNLARIMIZ

YATIRIMLARI TEŞVİK KONUSU

Arslan Başer KAFAOĞLU

Yatırımlar ve bunları teşvik konusu gelişen bir ülkede her zaman için bir'nci derecede tartışma konusu olacak önemdedir. Bu konuyu genişliğiyle ele almanın sırası gelmiştir.

Teşvik tedbirleri ile olarak «Teşvik-i sanayi» konusu şeklinde millî hayatımızda yer almıştır. Ancak önemli bir yarar sağlamadığı gerekçesiyle bu kanun kaldırılmıştır. Daha sonraları bir daha ele alınmamıştır.. Ta ki 1961 yılına kadar. 1961 yılında gelir vergisi ve genel olarak vergi mevzuatını geliştirmek üzere kurulan Vergi Reform komisyonunda-ki buna zaman zaman basında Başkanının isimine uyularak Alaybek komisyonu denilmiştir- yatırımlar için gelir ve kurumlar vergileri matrahlarında indirimler yapılması önerilmiştir. Bu öneri 1. Beş Yıllık Plân çalışmaları sırasında Devlet Plânlama teşkilâtı uzmanları tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Ama öneri,bu karşı çıkmaya aldırılmadan mevzuatımıza girmişir. Daha sonraları asıl gelişme başlamış ve Adalet Partisi iktidarı 933 sayılı kanunla çok geniş yatırım teşviki tedbiri almıştır. Ancak Anayasa Mahkemesi, bu kanunu Anayasaya aykırılığı gerekçesiyle iptâl etmiştir.

O zamanın Başbakanı olan Süleyman Demirel, Yüksek Mahkemenin bozma kararından sonra kanunu bütünüyle diriltecek her türlü tedbiri almıştır. Bir kez Anayasa Mahkemesi kararından önce kanunu uygulamakla görevli daireye (Devlet Plânlama Teşlikâtı, Teşvik ve Uygulama Dairesi) verilmiş her proje için kanun yürürlükte kalmıştır. Sonra da kanunun gümrük muafiyet ve indirimleri ile ilgili hükümler -ki en önemli teşvik tedbiridir- eldeki başka mevzuat imkânları kullanılarak ayakta tutulmuştur. Yatırım İndirimi zaten eski gelir vergisi kanununda vardı. Olanlar kredi ve fonlara oldu. Ama o kadar.

933 sayılı kanunun iptâlinden sonra durum pek değişmiş değildir. Yalnız getirilecek bir kanunla şimdiki muhtelif mevzuata dayanan teşvik hükümleri, hem bir araya toplanacak ve hem de kararnamelerle idare edilen durum, kanun düzeyinde hukuk dayanaklarına kavuşacaktır. Tabiatiyle bu arada teşviklerin daha da genişletilmesi söz konusudur. Olayın kronolojik gelişimini bu şekilde gördükten sonra şimdiki durumun değerlendirilmesine geçebiliriz.

Bugüne kadar uygulamalarda Devlet Plânlama Teşkilâtına bağlı olan teşvikle ilgili daire ilkönce 1971 yılı nisanında dış ekonomik ilişkiler Bakanlığına geçmiştir. Sonradan Melen Hükümetiyle birlikte Genel Müdürlük ikiye bölünmüş, bir kısmı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, bir kısmı da Ticaret Bakanlığı bünyesine girmiştir. Bugün gümrük muafiyet ve indirim uygulamaları ile, yatırım indirimi uygulamaları ve kredilerde vergi, resim ve harç istisnalarına Sanayi Bakanlığı ihracatta vergi iadesi, yabancı sermaye ve kredi kısımlariyle Ticaret Bakanlığı ilgilenmektedir.

Teşvik tedbirleri nedir? Yatırımı daha çekici hale getirmek, ya da yatırım yapmayı kolaylaştırmak için alınan her tedbir, bir teşvik tedbiridir. Bunun yanında ihracatı cazipleştirmek ya da mümkün kılmak için alınan tedbirlere de ihracatı teşvik tedbirleri denilir.

Yatırımı teşvik için, yatırım yapmayı mümkün kılmak üzere alınan edbirler şunlardır

1. Yatırım maliyetini düşürmek üzere, ithâl edilecek yatırım mallarını ucuzlatacak gümrük indirimi veya muafiyeti. Yatırım mallarının en önemli ve stratejik olanı şüphesiz makinelerdir. Makinelerde gümrük muafiyeti, bu nedenle, yatırımı epeyce kolaylaştırır.

2. Yatırımı finanse etmek üzere alınacak kredilerin faizlerini düşük tutmak. Bu da özel kredi (orta vadeli) veya fonları kurma ve bu yolla yatırımcıların maliyetlerini düşürme yoludur. Ayrıca bu amaca yönelik olarak, yatırımlarda kullanılacak kredilerin, her türlü vergi, resim ve harçtan muaf kılınması da bugün uygulanan bir yoldur.

3. Yatırım mallariyle ilgili ithalât vergi ve resimlerini (gümrük, gider vergisi v.b.) taksitlendirme yolu.

Yatırımı cazip kılmak için tutulan yollar ise:

1. Yatırımın öz sermaye ile karşılan kısmının itfa olunmasına kadar, gelir vergisi matrahının yüzde 30 oranında indirilmesi,

2. Bazı vergi, resim ve harçlardan yatırımların muaf tutulması.

İhracatta da bunun benzeri olarak kredi ucuzlatması, vergi iadesi yolları bugün denenen ve uygulanan yollardır.

Bu açıklamalardan sonra şimdi sorulabilecek şu sorulara karşılık arayalım:

Bu gibi yatırım tedbirlerinin etkililiği nedir? Elbette derecesi vardır. Ama bu etkinin maliyetini de bir incelemek gerekir. Önce şunu söyleyelim ki, her teşvik tedbiri insanları yatırıma hemen götürmeyebilir. Bu teşvik tedbiri ile birlikte kolay kazanç yolların da tıkanması, halinde, yatırım önem kazanır. Arazi spekülâsyonu kaçakçılık, ithalât, perakende ticaret son derece kârlı ise, ne teşvik yapsanız etkisi sınırlı kalır. Son yıllarda teşvik tedbirlerinin alabildiğine uygulanması yanında, bina ve gayrimenkullerde ve ithalâtta spekülâsyonun döviz bolluğu ve getirilen vergi kanunları ile sınırlı kalması, yatırımlarda özel sektörün bir sıçrama yapması nedenlerinden bizce birincisidir. Ancak şunu iyice belirtmelidir ki, teşvik tedbirleri yatırımı artırmaz. Çünkü teşvik tedbirleri fon yaratmaz. Hele bizim gibi fonların -kredilerin- büyük kısmının yanlış kurulmuş yetersiz sınaî ve turistik tesisleri ayakta tutmaya harcandığı, yöneldiği bir ülkede, yeni yatırım fonları ek kredi ve enflâsyon demektir. O halde yatırım teşvik tedbirlerinin cok az etkili olduğunu mu ifade etmek istiyoruz? Evet. Aslında tasarruf artırılmadan, yatırım artırılamaz. Yatırımları hacim olarak artırmanın yolu sadece yalnış kuruluşları ayakta tutmakta kullanılan fonların, banka kredilerinin buralardan alınıp yatırımına aktarılmasiyle olabilir. Bunun da yolu sanayi işletmelerinde esaslı bir bünye düzeltme çalışmasından geçer. Yoksa özel yatırımlar teşvik tedbirleri ile «esaslı ölçüde» artırılamaz. Hiç artırılamaz demedik, artar. Ama bu artışın bir maliyeti vardır.

Nedir bu maliyet? Bu maliyet bir kaç şekilde belirir. Önce kamu yatırımlarının genel yatırımlarda ki payı azalır. Bu azalışla, paralel olarak, kamu yatırımlarınca karşılanan temel hizmetler aksar. Nedir bu temel hizmetler? Enerji, teknik eleman yetiştirme, sağlık, su yol tesisleri. Oysa sanayileşme bol ve ucuz enerji bol ve bilgili teknik eleman demektir. Acaba özel kesimi teşvik için harcanan çabalar doğru bir enerji politikasına harcansaydı ne olurdu? Bu her zaman tartışılacak bir konudur. Teşvik tedbirlerinin tabanında «devlet iyi yatırım yapamaz, özel kesim yapmaz» düşünce ve felsefesi yatar. Oysa bu kesin şekilde hesaplanmış ve ispat edilmiş değildir. Bir ekonominin temel tercihleri bozuksa, özel kesimi de kamu kesimi de bu bozukluktan etkilenir, nasibini alır. Devlet teşebbüs ve kuruluşları, özel kesim kuruluşları ile ayrı bir hesap düzeni içinde karşılaştırılmalıdır.

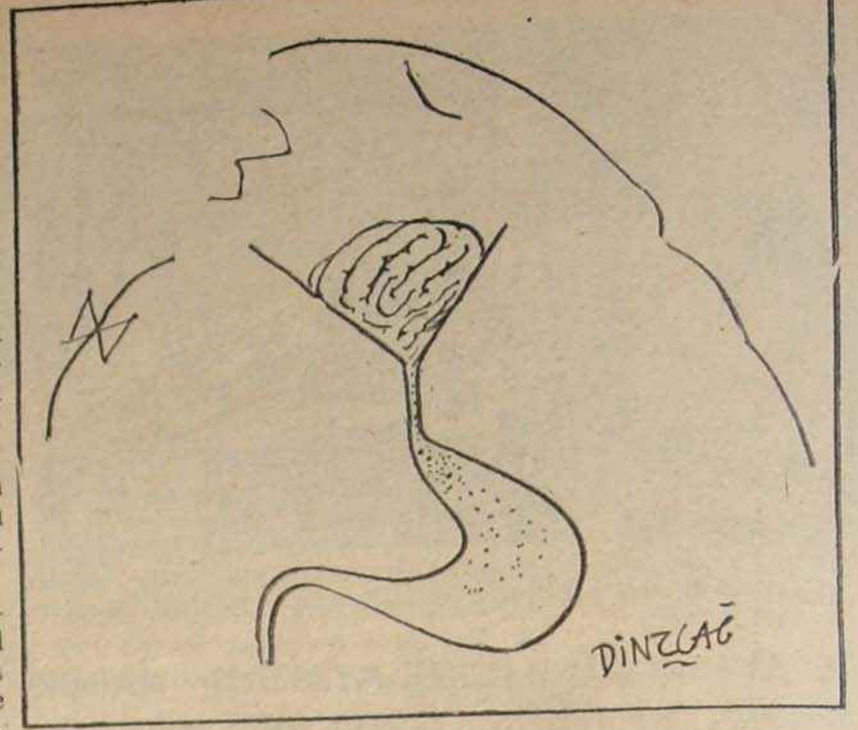
İkinci maliyet, sınaî kuruluşlarda bir takım sergüzeştlere açılınmasıdır. Çünkü, projelere teşvik belgesi almayı yatırım için geçerli ve yeterli adım olarak ortaya koyunca, bu amaca uygun projeleri de beklemek lâzımdır. Ondan sonra bu belgelerin icra edilip edilemeyeceği ayrı bir konudur. Gerçekten de bugün piyasa, her türlü teşvike lâyık görülmüş, ama sahibinin mali yetersfizliği dolayısiyle müşteri arayan, devredilmek istenen projelerle doludur. Keza yer yer yarım kalmış binalar, gümrükte kalmış makinelere de rastlanıyor bol bol. Bu bir kaynak israfıdır. Emek ve işgücü israfıdır.

Pekiyi teşvik tedbirlerinin, yatırımları -daha doğrusu yatırım heves ve isteklerini - artırma dışında - bu artış da esaslı değildir - bir meziyeti yok mudur? Plânlı bir ülkede eğer gerçek bir uygulama içinde kalma kararındaysanız, istediğiniz alana yatırımları sevketmenin tek yolu değilse bile önemli yolu teşvik tedbirleridir. Bu tedbirler iyi kullanılırsa, istenilen ekonomik sektörlere ve yörelere yatırımlar yöneltilebilir. Ama bugünkü gibi hemen her alanı teşvik eden bir yatırım ve teşvik politikasiyle bu amaca ulaşılamaz Herşeyi teşvik eden hiçbir şeyi teşvik edemez. Yirminci yüzyıl dev teşebbüsler çağıdır. Oraya buraya serpiştirilmiş küçük kuruluşlar, belki geçici olarak bazı kişilere kıvanç verir ama, sürekli, sağlam bir gelişme ve sağlıklı bir ekonomik bünyeye bizi götürmez.

Bir de şu soru akla gelebilir. Daha emredici bir plânlama, siyasal tercih olarak alınamıyacağına göre, bugünkü iktidarlar ne yapmalıdır? Biz, devlet işletmeciliği önderliğinde emredici bir plânlamaya inanırız. Bunun dışında bir gidişin Türkiye'ye çözüm sağlayacağına inanmayız. Ama bu ülusu yönetme durumuna gelmiş olanlara, çözüm yolları göstermeyi de yurt sevgisi gereği buluruz. Yapılacak sey, Almanya ve Avrupa'nın diğer ülkelerinde calısan iscilerin tasarruflarını plânlı ve her yönüyle hesaplı yatırımlara çekmeli kamu yatırımlarını asla, hele bu uğrası dallarında kısıtlamamalıdır. Tesvik lisesi daratılmalıdır. Daha da önemlisi, biz bugünkü iktidarların yerinde olsak, önce kaynak yaratma yoluna gideriz. Bu da iki yolla olur:

1) Sanayi tesislerin ham maddelerini ucuzlatmak ve onların kredi kaynaklarına bağlılığını azaltmak;

2) Dışardaki işçi tasarruflarını artırmak ve en iyi şekilde kullanmak üzere tedbirler almak.

— YAZISIZ —

teknik güç

ONBEŞ GÜNDE BIR ÇIKAR

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına: *Cengiz TACALOĞLU*

YAZI İSLERİ MD *Demirtas CEYHUN*

Teknik Sekreter: *Tunç KURTTEKİN*

ADRES: Halâskârgazi Cad. No. 35 Kat: 1 Harbiye/İSTANBUL Tel : 48 36 42 / 47 96 57

Dizgi, baskı: VATAN GAZETECİLİK ve MATBAACILIK

FİYATI: 1 TL. (Bütün üyelere parasız gönderilir.)

BİR AÇIKLAMA

İNŞAATÇILIK YAPAN İNŞAAT MÜHENDİSLERİNE

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 26.12.1970 gün ve 2232340-12/57335-67 sayı ile yayınladığı EMLAK ALIM VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (Seri No.13) nin inşaatçılık yapan İnşaat Mühendislerini ilgilendiren bir maddesinin yanlış yorumlanıp uygulandığı yolunda yakınmalar üzerine bu AÇIKLAMA'yı yapıyoruz:

198 sayılı kanunun 1318 sayılı kanunla değişik 1. maddesine göre bir inşaatçı kendi arsası üzerine inşa ettiği ya da binasına ek inşaat yaparak edindiği bağımsız bölümlerden henüz satamadığı kısımlara ilişkin EMLAK ALIM VERGİSİ, binanın işkân belgesi alındığı sırada tahakkuk ettirilmekle beraber, bir buçuk yıl ertelenebilir.

Bunun için yukarıda sözü edilen genel tebliğde öngörülen koşullardan birisi (Madde 2) bu inşaatçının inşaatçılıkla ilgili bir meslek kuruluşundan (inşaatçı dernekleri gibi) belge alıp gösterilmesidir. Bu madde de kuruluş için örnek gösterilen (İnşaatçılar Derneği) kesin koşul olarak yorumlanıp kimi insaat mühendislerinden inşaatçılar derneğinin belgesi istenmiş ve bir kaç inşaat mühendisinin de konuyu incelemeden ve Odamıza bilgi vermeden İnşaatçılar Derneğine üye yazılmış fakat sonradan durumu öğrenince Oda'mıza gelerek yakınmışlardır.

Bunun üzerine Emlâk Alım Vergisi ile görevli İstanbul Veraset Vergi Dairesi, Bakırköy, Sarıyer ve Adalar Gelir Vergi Daireleriyle görüşmeler yapılmış ve inşaatçılık yapan İnşaat Mühendislerinin Oda'mızdan götürdükleri belgelerin yeterli ve geçerli sayıldıkları öğrenilmiştir.

Arsa ve bina fiyatlarındaki artışlar

(Baştarafı 1. Sahifede)

belirgin, huzur bozucu bir bo yutta büyümekte ve geniş u-lus çoğunluğunu etkisi altına almaktadır.

Özellikle büyük illerimizde ve sanayi bölgelerimizde görülen arsa, bina fiyatlarındaki astronomik artışlar konunun üzerine önemle vehızla eğilmemiz gereğini ortaya koymaktadır.

Başta İstanbul, Ankara, İzmir olmak üzere çeşitli illerimizde son üç yıl içerisinde bina fiyatlarındaki artışlar yüzde 243'ü bulmuştur. Kol gücü ücret artışı yüzde 17, yapım malzemesi fiyat artışı yüzde 237,7 olmasına karşın bu artış hızını anlamak ve matematik, bilimsel, toplumsal gerçeklere bağlamak güçtür.

Ankara'da Kızılay'da altı yıl önce metrekaresi 1500 lira olan arasanın bugün değeri 15.000 lirayı bulmuştur. Ankara, İstanbul ve İzmir'de sade konut kiraları 850 - 2000 lira arasındadır. Lüks konutların kiraları ise 6000 lirayı bulmuştur. Büyük sanayi kentlerinin belirgin özelliği haline gelen bu sömürünün etki alanında yaşamak zorunda olan toplum kesiminin yüzde 71'inin aylık geliri 1250 liranın altında kalmaktadır.

Bu görünümü ile Türkiye sorumsuz, kontrolsüz, geri kalmış bir ülke halindedir. Görünen o ki, İstanbul'da iki yıl içinde bazı iyi semt binaların satışlarında yüzde 400 - 500, İzmir'de yüzde 300 - 400, Ankara'da yüzde 250 - 350 artış olmuştur. 1968 yılından bu yana genel artış yüzde 610 dur.

Yine İstanbul'da 1968 yılında 350.000 liraya satılan bir arsa 1973 yılında aynı şahıs tarafından 3.600.000 liraya satın alınmıştır. Büyük kentlerde arsa fiyatları son beş yıl içersinde yüzde 700 değer artışı göstermiştir.

İmar planlarındaki birim, teknik dışı özel zorlamalaria yapılan değişiklikler bina ve arsa fiyatlarına doğal olarak yansımaktadır. 325.000 liralık bir arsa Ankara'da, imar değişikliği yapılarak 2.700.000 liraya satılma şansına kavuşturulmuştur.

Örneğin:

Ankara'daki arsaların yüzde 60'nın imar durumları ve harita özellikleri son üç yılda değiştirilmiştir.

Böylece vurgunların kanun içi kılıfları da hazırlanmakta ve yeni bir arsa - bina - gecekondu spekülâtörler sınıfı yaratılmaktadır. Çevremiz, yöremiz ve vurgunların öykü leri ile, yaşanılan somut örnekleri ile doludur.

Bilim, teknoloji, ekonomi, toplum, ahlâk kuralları dışı arsa ve bina - gecekondu spekülasyonu sonunu bütün ülkeyi etki alanına alma iştahı içindedir. Daha inşa halinde iken metrekaresi 1500 - 3000 liradan satılan apartmanların üreticilerinin kazancı ile emeği arasında adaletli, dengeli, ahlâklı bir oran yoktur.

Bugün ülkemiz bir arsa - bina - gecekondu - partman vurgunu ülkesi olma yetenegindedir.

Bu nedenlerle:

Arsa - bina - gecekondu spekülasyonunu önlemek, yurttaş ve ülke sırtından büyük vurgunlar vurulmasına mani olmak, durumu öğrenmek, bilgi toplamak, ön alımlar saptamak amacıyla Anayasanın 88'inci maddesi gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Çetin YILMAZ
İçel Milletvekili

Konut inşaatı ile ilgili meslektaşlarımızın daha dikkatli olması gerekiyor

Yeni Belge Uygulamasına uymakta en çok hassas olması gereken meslektaş grubumuz hiç şüphesiz konut yapımı ile uğraşan üyelerimiz olmalıdır.

Ülkemizin yeteri kadar hızla sanayileşememesi, konut üretiminin plânsız ve programsız yürütülmesi, şehirleşmemizin dengesiz oluşu üyelerimizin büyük çoğunluğunun bu alanda istihdam edilmesine yol açmaktadır. Nitekim 3'üncü Beş Yıllık Plânda ve Odalar Birliğinin raporunda da belirtildiği gibi bugünkü üretim seviyesine göre talep fazlası olan bir iki mühendislik dalından bir tanesi İnşaat Mühendisliği diğeri de mimarlıktır. Kaldı ki, konut üretiminin yukarıda sözü edilen kendine has bazı özelliklerinden ötürü, bu üretim dalında, faaliyet gösterebilecekler arasında İnşaat Mühendisleri ve Mimarların dışında diğer bazı meslek dalları da bulunmaktadır. Örneğin teknikerler ve endüstri öncesi toplumun usta ve kalfaları gibi.

Konut üretimi alanında çalışan üyelerimizin mesleki disipline ve Odalara karşı olan sorumluluklarında gereken önemi göstermedikleri ve Odalarına sahip çıkmadıkları anda konut piyasasına hizmet sunanlar bizden çok fazla bir sayıya ulaşacaklar ve dolayısı ile bir olumsuz rekabet başlayacaktır.

Ülkemizdeki istihdam şartlarının zorladığı böyle bir durum gerçekleştiği anda mühendislik yapabilmek imkânsız hale geleceği gibi konut üretiminin kalitesi de çok düşecektir. Şurası unutulmamalıdır ki bu olumsuz rekabet başladığı anda bugün 2000 - 3000 TL.sına 15.000 TL.lık bir proje yapan meslektaşlarımız 300 - 400 TL.sına kendilerinin yapmadıkları projelere imza atmak durumunda kalacaklardır. Ayrıca sayımızın gittikçe artması ve büyük şehirlerde arsaların pahalılanması nedeniyle gittikçe hızlanan toplu konut yapımı «imzacılık» ile yaşam sürdürebilmeyi imkânsız hale getirecektir.

Odalarımız aleyhine geliştirilen son uygulamaları bazı meslek sahipleri ilgi ile izlemektedirler. Odalarımızın zayıflamasından kendileri açısından fayda uman bu şahıslar «eskiden Odalarımız vardı, o yüzden biz inşaatçılık yapamıyorduk, ama şimdi bizde varız» demeğe başlamışlardır.

Bu bakımdan bu üyelerimiz zin herhangi bir «zorlama» beklemeden, kendi «meslek disiplinlerini» yaşatmaları ve böylece kendilerinin başkalarını bazı «zorlama» içine sokmaları meslek ve ülke yararları bakımından kaçınılmaz olmaktadır.

BELEDİYE BAŞKANI DA DESTEKLİYOR, FAKAT...

Bilindiği gibi Ankara Belediyesi Başkanlığın genelgesine biraz geçte olsa uydu ve projelerin Odalardan vize edilme şartını kaldırdı.

Mimarlar Odası ile ortak protokolü tespit etme çabalarımızı sürdürürken Ankara Belediye Başkanı Sayın Ekrem Barlas'ı da ziyaret ettik. Kendisine uygulamanın amaçlarını ve kapsamını anlattık. Böyle bir uygulamanın Belediye açısından da faydalı olacağını söyledik.

Belediye Başkanı, kendisinin böyle bir uygulamayı tamamen destekleyeceğini, imkânı dahilinde maddi ve manevi her türlü yardımı yapabileceğini belirtti. Üstelik bu uygulamanın sadece Mimarlar ve İnşaat Mühendisleri Odası tarafından değil, Makina ve Elektrik Mühendisleri Odalarının da katılacağı dört Oda tarafından yapılması gerektiğini ve Belediyenin buna gerçekten ihtiyacı olduğunu söyledi.

Bizde bunun üzerine Belediye'nin teknik elemanlarının çalışmalara katılması, görüşler oluşturmada yardımcı olması dileğinde bulunduk ve böylece uygulamanın gerçekleşme imkânını daha artacağını ifade ettik.

Ancak Belediye Başkanına genelgenin kaldırılması konusunda İmar ve İskân Bakanına baskı yapmasını da istediğimizde, kendisinin malî ve idari yönden Bakanlığa bağlı olduğunu ima etmekten de kendisini alamadı...

her hafta bir sohbet

bu haftaki konumuz:

İSTANBUL İMAR MÜDÜRLÜĞÜ

konuğumuz:

SUAT GÜVEN

1928 yılında İstanbul'da doğan Suat Güven 1952'de Teknik Üniversitenin Mimarlık fakültesini bitirdikten sonra İstanbul Belediyesi Harita şubesinde görev almıştır. 1958'de Mesken ve Planlaştırma şubesinde çalışmış, 1960'da İmar Planlama Müdür yardımcısı olmuştur. Kısa bir süre sonra Belediye'den ayrılan Güven İsviçre'ye giderek bu ülkede 1969'a kadar serbest olarak çalışmıştır. 1969'da İstanbul Belediyesi İmar ve Planlama Müdürlüğüne getirilen Güven, o tarihten beri bu görevdedir.

...VE BİR OKUYUCUNUN ...DIĞI ÖRNEK

İSTANBUL'UN İMAR SORUNU

Son günlerde ortaya çıkan imar yolsuzlukları, İstanbul'un imar sorununu gene aktüel hale getirdi. Milliyet Gazetesi Genel Yönetmeni Abdi İpekçi'nin, İstanbul Belediyesi İmar Müdürü Suat Güven'le yaptığı (25 Haziran 1973 günlü Milliyet'te yayımlanan) konuşmanın bazı bölümlerini, son günlerdeki olaylara ışık tutucu olacağı düşüncesiyle sütunlarımıza aktarıyoruz.

İMAR MÜDÜRLERİNİN GÖREVİ

İstanbul İmar Müdürü Suat Güven Belediye İmar Müdürlüklerinin görev ve yetkilerini belirleyen bir kanun ve tüzük olmadığını açıklayarak İmar Müdürlüklerinin görevinin şehrin inşaat ve ulaştırma nizamını belde yararı açısından tanzim etmek olması gerektiğini belirtmiştir. Bunun, şehrin planlamasını önceden yapmak ve yapıların bu plâna uygunluğunu denetlemek anlamına geldiğini söyleyen Suat Güven, İstanbul'un 1938'den günümüze kadar bir çok defa plânlandığını, ancak bu plânların günümüzün anlayışı ile bağdaşmadığını ve İstanbul'un bütün bölgelerini kapsamadığını sözlerine eklemiştir.

İstanbul İmar Müdürü bu konudaki açıklamasına şöyle devam etmiştir:

Bu plânlar 1/5000 ölçeklidir. Bunlar bir nevi nâzım plân oluyor. Bunların tatbikat plânı olmadığı için, talimatnamelere göre tatbikat yapılıyor. 1964'lerde Belediye Plânlama Grubu, Belediye Meclisi kararıyle müstakil hale getirilmiş ve bugünkü Büyük İstanbul Nâzım Plân Bürosu kurulmuştur. Bu büro geçen sene 1/25.000 ölçeğinde Büyük İstanbul Nâzım Plânını bitirmiştir. Bu plânın revizyonları ile birlikte bugünlerde onaylanmak üzere olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. İstanbul, turistik, kültürel, ekonomik, tarihi, coğrafi durumu dolayısiyle çok yönlü bir şehir. Çok büyük potansiyel var. Bu şehir için çok yönlü bir plânlama yapılması son derece güç. Mütehassısların uzun zamanlarını vererek çalışmış oldukları bu nâzım plân henüz yapılmış olmasına rağmen 25 bin ölçeğindedir. Bunun bir de tatbikat plânlarının yapılması gerekir. Nâzım plân ortaya çıkmadığı için mevzii imar plânları doğmaktadır. Vazifeye başladığım günden itibaren ufak plân tâdilleri yerine, bölge ölçüsünde plânlar yapmayı öngördük. Üsküdar, Kadıköy, Mecidiyeköy, Bakırköy, iki Ada plânı gibi çok ölçüde bölge plânı tamamlanmıştır. Ancak bu uygulama plânları zaman zaman revizyona tâbi tutulmaktadır.

ESTETİK KRİTERLER

Suat Güven plânların hazırlanmasında, örneğin, kat yüksekliklerine ilişkin olarak göz önünde tutulan kriterlerin neler oldukları sorusuna, İstanbul'un 1. sınıf deprem bölgesi sayıldığını, Ankara'da veya diğer ülkelerdeki gibi yüksek binalar yapabilmek için betonarme tahkimini iyi yapmanın şart olduğunu, bunun ise ancak bugünkü betonarme inşaat tekniğiyle ekonomik olarak halledilebildiğini, bu nedenle de yüksek binalara yeni yeni gidildiğini açıklayarak karşılık vermiştir. Güven ayrıca, yüksek binaya gidişteki tereddütün İstanbul'un tarihi siluetini korumak endişesinden doğduğunu söylemiştir. Ancak bazı binalarda tahditsiz irtifaya yönelindiğini, örneğin, Kadıköy'de emsal tatbikatına geçildiğini açıklamış ve artık mimariye subleks tanımak gerektiğini, bunun yeni şehircilik anlayışının bir ürünü olduğunu da sözlerine eklemiştir.

Güven, İstanbul'daki yapıların özellikle son yıllarda çok çirkinleştiği, bazı ülkelerde buna karşı bir tedbir olarak bina görünüşlerinde estetik özellikler arandığı ve empoze edildiği, İstanbul için de buna benzer bir uygulamanın olup olmadığı şeklindeki soruya yürürlükteki mevzuatta böyle bir hükmün bulunmadığı karşılığını veriyor. 1950'lerde İmar Müdürlüğündeki Müşavirler Heyetinin Estetik Jürisi kaldırıldıktan sonra, artık projelere estetik yönden karışmak mümkün olamamakta. Ancak, Mimarlar Odasının İstanbul Belediyesiyle ortak çalışmasıyla son yıllarda estetik yönden de çok kaliteli projeler elde edilmiş. Vatandaşın zorla şuyulandırılmasıyla estetik yönden daha iyi sonuçlar alınabileceğini belirten Suat Güven'in açıkladığına göre 1955 yılında iki sene müddetle Dolapdere caddesinde böyle bir uygulamaya gidilmiş ve hiç bir parsele inşaat izni verilmemiş. Ancak, Anayasa Mahkemesi bu uygulamayı durdurmuş ve bu maddeyi iptal etmiş. Bu bakımdan bugün vatandaşın zorla şuyulandırılması söz konusu değil. Sadece İmar Talimatnamesinin 22. maddesindeki asgari cephe için «Bir pleks asgari 2.80'e 4 m. olacaktır.» hükmü ile yaratılması muhtemel çirkinliklerin önüne geçilmeye çalışılmakta. Bir de Mimarlar Odasının Belediyeyle yaptığı işbirliği bu konuda yardımcı oluyor.

TATBİKAT PLANLARI

Nâzım Plân ve Tatbikat Plânlarında belirli yerlerdeki yapılarda belirli özelliklerin bulunması öngörüldüğü halde buna uyulmadığı konusunda Güven şöyle diyor:

«— İstanbul'un nâzım plân ölçeğindeki plânı henüz Belediyemize gelmemiştir. İstanbul'un daha önceki nâzım plânları 1/5000 ölçeğindedi. Tatbikat plânı olmadığı için talimatnamelerle yürütülmekte idi. Tatbikat plânları son beş, altı sene zarfında bölge plânı ölçüsünde yapılmıştır ve buna göre yürütülmektedir.

Ancak tatbikat plânı olmayan yerlerde talimatname hükmüne ve yol genişliğine bakılarak inşaat müsaadesi verilmektedir. Meselâ dar cepheli parselasyonu bulunan bir adada bitişik nizam inşaata, geniş cepheli parselleri bulunan bir adada, ayrık nizam inşaata müsaade edilmektedir. Yine irtifa ve inşaat ölçüsü talimatnameden alınmaktadır. Özellik arzeden mıntakalardaki plânlar ise büroda değil, mahallinde yapılmaktadır. Arazinin topografyası, manzarası, yeşil örtüsü nazarı itibare alınarak yapılmaktadır. Son zamanlarda Boğazın iki yakasını ele alan bir plân yaptık. Tatbikatından da çok memnunuz.

Plânlar Nâzım Plân Bürosu ve İmar - İskân Bakanlığı ile temasla hazırlanmaktadır. Boğazın iki tarafını kapsayan plânlar, Anıtlar Yüksek Kuruluyla da danışılarak yapılmıştır. Bu plânda bütün tarihi yalılar ve binalar aynen muhafaza edilmiş, ne tür inşaat yapılacakları belirlenmiştir. Eski eserler ve yalılar birinci sınıf eski eser, ikinci sınıf eski eser, üçüncü sınıf eski eser şeklinde üç kategoride ele alınmıştır. Birinci sınıf eski eser, hiç bir noktasına dokunulmaksızın, ancak kendi malzemesiyle tamir ve ihya suretiyle değerlendirilmiştir. İkinci sınıf eski eserler de dış cephesi aynen muhafaza edilmek şartiyle dahilinde tadilât yapılmak sağlanmıştır. Üçüncü sınıf eski eser de, fotoğrafları çekilmek, rölevesi yapılmak ve arşivde muhafaza edilmek suretiyle yıkılıp yeniden imar nizamına göre inşaat yapılmasına müsaade edilmiştir. Bu çalışmadan çok memnunuz.»

KAÇAK İNŞAAT VE YAPI POLİSİ

Açıklamaya göre kaçak inşaatlar ruhsatsız ve izin verilmeyen araziye yapılanlar olarak ikiye ayrılıyor. Ruhsatsız yapılanlar durdurulabildiği halde izinsiz yapıların hemen yıkılması gerekmekte. Nizami inşaatlarda ise iki türlü nizama aykırılık belirebilir. Bunlardan biri ruhsat projesine aykırı inşaat, diğeri de iskân müsaadesini aldıktan sonra binada yapılan tadilatlar. Bu gibi değişiklikler eğer ruhsata bağlanamayacak gibi ise yapı mühürlenir ve iskâna izin verilmez. Bu işlem bugün Belediye Şube Müdürlükleri tarafından yapılmakta.

Hazırlığına geçen yıl girişildiği halde bütçede para ve araç bulunamadığı için yapı kontrol polisleriyle ilgili uygulamayı yürütmek mümkün olamamış. Güven'in açıklamasına göre bu sene bütçeye yıkma işi için 1 milyon 300 bin lira konulmuş. Çok kısa zamanda bu ekipler hazırlanacak ve iki mimar veya mühendis ve bir zabıta memurundan oluşacak üç ekip İstanbul'un üç bölgesinde kaçak inşaatların önlenmesi için çalışmalarına başlayacaklar. 1970 yılında pilot bölge uygulamasına önce Beşiktaştan geçilmiş.

Suat Güven bu konuda şöyle diyor:

«İnşaat yapmak isteyen vatandaş ilk önce bizden imar durumunu talep eder. Bu imar durumuna göre, bir teknik elemana inşaat projesi çizdirtir. Bunu biz tasdik eder, şubeye göndeririz. Kontrolü şube yapar. Bu şekilde inşaat yapmak isteyen vatandaş, mahallinden Belediyeye gelmek durumunda kalır. Meselâ Beykoz'da inşaat yapacak bir kişi, Beykoz'dan gelecektir. Hizmeti vatandaşın ayağına götürmek ve imar durumunu dahi mahallinde vererek mümkün olduğu kadar insicamı sağlamak gayesiyle biz tüm tatbikatı şubelerde yapmağı önerdik ve tatbikata Beşiktaş Belediye Şube Müdürlüğünde başladık.

Bu tatbikat daha masraflı olmuyor çünkü; eleman sayısında, vasıtada değişiklik olmuyor. İmar durumu merkezden, imar plânının kopyası olarak veriliyor. Bu tek satıhlıdır. Halbuki arazi tek satıhlı değil, üç buutlu. İmar durumları merkezde verildiği anda, kot'un nereden alınacağını, inşaata evet sekiz kat müsaade edildi ama hangi yerden itibaren sekiz kat olacağı önemlidir. İstanbul'da yanyana olan iki bina, aynı yükseklikte olduğu halde muhakkak çatıda 20-30 santim farklıdır. Bu da çirkinlik yaratır. Bunu ortadan kaldırmak gayesiyle mahallinde imar durumu verilmektedir. Dolayısiyle kot buradan alınacak ve şu saçak seviyesinde yapılacak, denilmektedir. Bu şekilde bir kaçak inşaat bahis konusu olduğu zaman, bu inşaatın proje veya ruhsat hilâfına yapılmasından mesul olan kişi kimdir, bilinmezdi. Acaba imar durumu veren kişi mi, ruhsatı tasdik eden kişi mi veyahut zabıta memuru mu? Pilot bölge tatbikatında, mıntıka mühendisi her şeyden sorumludur. Çünkü o inşaatın imar durumunu vermekte, ruhsatı tasdik etmekte ve iskân müsaadesi vermektedir. Dolayısiyle karış karış bütün mıntıkayı tanımaktadır.»

İŞ TAKİPÇİLERİ

Belediyeye gerekli izni almak için başvuran vatandaşların çeşitli güçlüklerle karşılaştıkları ve bu güçlüklerin sonra devreye iş takipçilerinin sokulmasını sağlamak için ortaya çıkarıldığı konusundaki görüşü sorulan Güven:

«— Bu çeşit şaibelerin yaygın olduğuna ben de muttaliyim. Belediye Meclisinde de zaman zaman bu tür tenkidler olmaktadır. Bir zamanlar Avukatlar Kanununda yapılan

tadilâtla, iş takiplerinin yalnız hukukçular olacağı ön görülmüş idi. Sonra da bu kanunun o maddesi iptal edildi. İş takipçileri mevzuu nereden çıkıyor? Zannediyorum ki, vatandaşın imar mevzuatını iyi bilememesi, dolayısiyle iyi bilen bir kişiye danışması, o vasıtayla müracaatı buna sebebi teşkil ediyor. Normal şartlarla bu kişinin, mütehassısın mimar veya teknik eleman olması tabiidir. Bizdeki iş takipçileri de genellikle mimarlardır. Hattızatında yalnız İmar ve Plânlama Müdürlüğünde yok bu iş takipçiliği. Meselâ gümrükte de vardır.

Gümrük komisyoncuları size yol gösterirler, kâğıtları doldurmanıza yardım ederler. İmar Plânlama Müdürlüğündeki işlerin takipçisine iş takipçisi denilemez, «müstakbel proje mühendisi» denilebilir.

Çünkü proje safhasına gelmeden imar durumu safhasında vardır. Müracaat nasıl yapılır, hangi müdürlüğe gidilerek kot alması gereklidir. Eski Eserler Bürosu nerededir, vatandaş bunu bilemediği için bir mimarla vazife taksimi yapar ve mimar dilekçesine vekil olarak imza atar ve o takip eder. Esasında suiistimal konusuna ben de değinmek istiyorum. Türkiye'de demeyeceğim ve fakat belki de hakikaten dünyada bir başka müesseseye nasip olmayan teftiş mekanizması bizim üzerimizdedir. Bu teftiş mekanizması, İmar ve İskân Bakanlığının Teftiş Hey'eti, Belediye Teftiş Hey'eti, Mülkiye Müfettişleri ve bir de Belediye Meclisinde zaman zaman kurulan İmar Plânlama Müdürlüğü Hesabat ve Muamelâtı Tahkik Komisyonu ismi altında dört teftiş görmekteyiz. Umumiyetle başka müesseselerde teftiş senede bir kaç defa veya muayyen zamanlarda olan bu teftiş, bizde süreklidir.»

TEFTİŞ VE SUİSTİMAL

Teftişlerin sık tutulmasının hangi ihtiyaçtan doğduğunu soran Abdi İpekçi'ye Suat Güven'in verdiği karşılık ve aralarında geçen konuşmanın devam şöyle:

GÜVEN — Yaygın olan söylentilerden doğduğunu zannederim. Bunlar söylentilerden ileriye geçememekte, müşahhas misal verilmemektedir.

İPEKÇİ — Öyle zannediyorum ki, işin ilk safhasında müşahhas misâl vermek hakikaten güç. Yani bir muamelenin, bir müsaadenin alınması sırasında yapılması veyahut yapılmaması, bir menfaat karşılığı yapılması, bunların ispatı hakikaten güç. Buna karşılık başka durumlar var ki, en azından şüphe çekiyor. Yine başka durumlar var ki, açık şekilde uygunsuzluğu ortaya serebiliyor. Her ikisiyle ilgili açıklamalar da bulunayım. Birincisi, mevzii plânda sık sık yapılan değişiklikler, halk arasında şüphe ile karşılanıyor. Başlangıçta yeşil saha olarak gösterilmiş bir yerin, sonradan bir şahsın yapı yapmasına müsait hale getirilmesi, kimsenin günahına girmek doğru değil ama bazı kimselerin akıllarında bir takım soru işaretlerini getirebiliyor. Bir de inşaata açık olmayan yerlerde ortaya çıkan yapılar görülüyor. Bunlar bazan mühürleniyor, olduğu yerde bırakılıyor. Fakat bazan mühüre rağmen kullanma durumları ile karşılaşılıyor. Bütün bunlardan sonra iddiaların yaygınlaşması sanırım önlenmesi mümkün olmayan bir gelişme olarak çıkıyor ortaya. O iki safhadaki durumlar hakkındaki görüşünüzü rica edebilir miyim?

GÜVEN — Belediyemizin İmar ve Plânlama Müdürlüğü, kamu hizmeti gören bir müessesedir. Beldedeki estetik, şehircilik, teknik ve insicamı sağlamakla görevliyiz. Öte yanda da inşaat yapmak isteyen insanlar vardır. Belde menfaatleri genellikle inşaat yapmak isteyen kimsenin menfaatiyle karşı karşıyadır. Bir inşaat yapılacağı zaman, estetik, topografik, tarihi değerler nazarı itibare alınır. Böylece inşaat yapmak isteyen kişinin menfaatinde kısıtlamalar olur. Bu durumda inşaat yapmak isteyen kişiyle beldeyi insicamlı tutabilmek için belde namına, kamu namına hareket eden bizler arasında tâbir caizse bir nevi mücadele başlıyor. Bu mücadele inşaat sahibi ve dolayısiyle mimar ile belediyemizdeki teknik elemanlar arasında oluyor. Muhakkak ki her zaman mevzuat ve plân hükümleri elbette tatbik ediliyor. Ancak tatbikat bittikten sonra inşaattaki değişiklikleri öğrenince kanun hükümlerini uyguluyoruz. Bizim öğrenemediklerimizi vatandaş biliyor, bize intikal ettirilmediği müddetçe öyle kalıyor. Kamu nizamını korumakla görevli olan Belediyenin İmar ve Plânlama Müdürlüğü elbette inşaat yapmak isteyenlere karşı muayyen nizam ve plânlarla çıkmak durumundadır. Şu ana kadar tüm İstanbul'u ihata eden bir tatbikat plânı mevcut değildir.

İstanbul'un üçte birinden daha büyük sahasının — Belediye hudutları içinden bahsediyorum — hâlen tatbikat plânları ve hatta hiç plânı yoktur. Dolayısiyle İmar Talimatnamesine göre plânı olmayan veyahut plânı olup da tatbikat plânı olmayan yerlerde talimatname hükümleriyle uygulama yapılmaktadır. Elimizdeki mer'i talimatname İstanbul için değil, tüm Türkiye için hazırlanmış bir talimatnamedir. Bu talimatname hükümlerinin arasında öyle boşluklar vardır ki, bu boşlukları zaten tasdik organları öngörmüş, dolayısiyle talimatnameye hükümler koymuştur. Açık olmayan, sarahat bulunmayan hallerde İmar Müdürlükleri yetkilidir, demiştir. Sarih olmayan hususlarda da İmar Müdür veya Müdürlüğündeki elemanların takdirlerine kalmış bir husus

(Devamı 11 Sayfada)

OLAYLA İLGİLİ GELİŞMELER
28 Haziran 1973

İstanbul İmar Müdürüne işten el çektirildi

İstanbul Belediyesi İmar ve Plânlama Müdürü Suat Güven'e Batman'da bulunan İmar ve İskân Bakanı Nebil Oktay telsizle Bakanlığa emir göndererek işten el çektirmiştir.

Rumelihisar'daki imar yolsuzluğuna adı karışan ve hakkında İl İdare Kurulunca «Lüzum-ı Muhakeme» kararı verilen Suat Güven'in işten el çektirilmesiyle ilgili yazıyı Bakan Ankara'dayken imzalamıştır.

İstanbul Belediye İmar ve Plânlama Müdürü Suat Güven'in «Lüzum-ı Muhakemeye» itiraz etmesi üzerine Bakan Nebil Oktay daha önce imzaladığı yazının Suat Güven'e tebliğ edilmesi için Batman'dan Ankara'ya telsizle emir vererek işten el çektirilmesini istemiştir.

3 Temmuz 1973

İSTANBUL İMAR MÜDÜRÜNÜN DURUMUNU 2 KİŞİLİK BİR HEYET İNCELEYECEK

Bakanlık emrine alınma işlemi durdurulan İstanbul İmar Müdürü Suat Güven'in durumunu yeniden soruşturmak üzere iki kişilik teknik heyet dün İstanbul'a gitmiştir. Heyet, mahallinde yolsuzluk iddialarıyla ilgili yapıların durumlarını inceleyecek ve yapılarla ilgili ruhsatın kanunlara uygun bir şekilde verilip verilmediğini tespit edecektir.

Geçen hafta Ankaraya gelen İstanbul İmar Müdürü Suat Güven, Bakan Nebil Oktay ve Bakanlık yetkilileriyle, görüşmüş ve Bakanlık emrine alınma işleminin haklı bir nedene dayanmadığını, Bakanlığın yapılarla ilgili muhtelif yıllarda yaptığı genelgeler bulunduğuna, bu genelgelere dayanarak ruhsatlar verildiğini belirtmiş, konunun bir teknik heyete yeniden inceletilmesini istemiştir

BASINDAKİ YANKISI:

Demokrat İZMİR — GÜNLÜK BAĞIMSIZ SİYA...

ÖYLE BİR ÇETE Kİ...

Necdet ONUR

Bilmem gazetelerden izliyor musunuz. İmar ve İskân Bakanlığında olup bitenleri... Ben kısaca özetlemek isterim, daha sonra da gazetelere intikal etmeyen bazı şeyleri aktaracağım sizlere...

Efendim, bir ihbar üzerine harekete geçen İmar İskân Bakanı Nebil Oktay, İstanbul'da Bebek ile Beşiktaş semti nazım plânlarında değişiklikler yapıldığını tespit etmiş ve derhal İstanbul Belediyesi İmar Plânlama Müdürünü Ankara'ya çağırmıştır. Kısa bir araştırma sonunda, Bebek ve Beşiktaş semtlerindeki bazı yolların geniş gösterildiği böylece yeni bina yapanların daha fazla kat inşa etmelerine imkân tanındığı, bu semtlerde bir kat fazla inşaatın en azından bir milyon liralık gelir sağladığı anlaşılmıştır.

İstanbul'da getirilen Nazım Plânının sahte olduğu ve altındaki mühürün taklit edilen sahte bir mühür olduğu anlaşılmış ve suçluların yakalanmaları için soruşturma genişletilmiştir.

Şimdi işin bir başka yönü ağır ağır su yüzüne çıkmaktadır. Gerçi taa Haldun Menteşeoğlu zamanında bazı yolsuzluklar olduğu Millet Meclisi Başkanlığına verilen önergelerle açıklanmıştı amma İmar İskân Bakanlığında bir çetenin olduğu tahmin edilememişti. Netekim, nazım plânlarının dört kopya olduğu bilindiğinden Bakan Nebil Oktay derhal emir vererek öteki kopyaların bulunmasını istedi. Fakat bütün aramalara rağmen plânın ne «pres—kopyası», ne «D—kopyası», ne de «B—kopyası» bulunamadı. Oysa, plânlar arşivden imza karşılığında isteyen yetkiliye veriliyordu. İstanbul Valiliğinden plânın kopyası istenildi ve gelen kopyanın, sahte plânın kopyası olduğu hayretler içinde görüldü.

Son çare olarak, plânlarla ilgili yazışmalar arandı. Fakat onlar da ortadan kaybolmuştu. Kısacası, Mafiaya benzer bir çete İmar ve İskân Bakanlığında istediğini yapıyor, sihirbaz gibi bazı plânları ve evrakları ortadan kaybedebiliyordu. Plânların orijinali ve plânla ilgili yazışmalar bulunamıyordu amma, plânla yapılan değişikliklerden sonra yapılan yolsuzlukların sayısı hızla artıyordu.

Çetenin, Bebek - Beşiktaş nazım plânını değiştirmesi ile büyük paralar kazanan dışardaki kolları tespit edilmişti amma, bunlar çetenin Bakanlık içindeki elemanlarını açıklamaktan kaçınıyorlardı. Çünkü, çete Türkiyenin çeşitli illerinin nazım plânlarının değiştirilerek kimlere milyonlar kazandırıldığını biliyordu.

İmar İskân Bakanı Nebil Oktay, işin sonunu almak niyetinde görünmektedir. Fakat Türkiye burası, belli olmaz bakarsınız birçok olayda olduğu gibi bu yolsuzluk olayı da bir yerde düğümlenip kalır. Hep öyle olmuyor mu? Bakıyorsunuz bir garibanın üzerinde yüzlerce kilo esrar bulunuyor. Garibanı atıyorlar içeri, fakat esas patron dışarda elini kolunu sallayıp geziyor. Soruşturmayı yürütenlere yakın çevrelerden alınan bilgiye göre, şehirlerin nazım plânları üzerinde yapılan değişiklikle ilgili yolsuzlukların tutarı, Keban'daki yolsuzlukların birkaç misline varabilecek kadar büyükmüş ve milyarlarla ifade edilebilirmiş...

(Demokrat İzmir, 18 Haziran 1973)

Yapı malzemesi öğretmenleri için yapı malzemesi kursu düzenlendi

İstanbul'da, temmuz ayı içinde Yapı Endüstri Merkezi Konferans Salonunda yapı malzemesi öğretmenleri için bir «Yapı Malzemeleri Kursu» düzenlenmiştir. Düzenlenen birinci hafta programına göre, kursta, Odamız üyesi arkadaşlarımız Y. İnş. Müh. Mete Karakoç, Y. İnş. Müh. İzzettin Somer, Y. Müh. Babur Borhan ve Y. İnş. Müh. Adnan Arbatlı da konferansçı olarak görev almışlardır.

Kursun ilk günü 9 temmuzda Y. Müh. Mimar Doğan Hasol «Dünya ve Türkiye'de Yapı Malzemesi ve Yapı Endüstrisi» konulu bir konuşma yapmış öğleden, sonra da Yapı Endüstri Merkezi'nin Yapı Malzeme Daimi Sergisi gezilmiştir.

İkinci gün önce arkadaşımız Y. İnş. Müh. Mete Karakoç «Beton ve Betonarme» konusunda bir konferans vermiş, daha sonra Y. Mimar Erhan Türger «Betonarme teçhizatı ve Beton boruları» konusunda konuşmuştur. Konuşmasında bugün için de bulunduğumuz yapı demiri sıkıntısını «varlık içinde yokluk» diye nitelendiren Türger, halen yapılarımızda kullanmakta olduğumuz Stl çeliğinin gelişmiş ülkelerin hiç birinde bugün kullanılmadığını, bunu yerine St N b veya daha yüksek kaliteli çeliklerin kullanıldığını açıklamıştır. Konferansçıya göre, özellikle döşemelerde St 1 çeliğinin kullanılması rantabl olmayıp, yapı maliyetini yükseltici bir faktördür. Döşemelerde St 1 çeliği yerine St N b çeliğinin kullanılması halinde elde edilecek tasarrufun yüzde 42 ile yüzde 50 olacağı hesaplanmaktadır. Nitekim, konuşmacı gelişmiş ülkelerde artık St N b çeliğinin beton hasırı şeklinde kullanılmakta olduğunu söylemiş ve ülkemizde de bu yola gidişlemsi gerektiğini açıklamıştır. Böylece yıllık yapı demiri tüketimimiz olan 2 milyon tonun, en az yarısı (1 milyon tonunun) döşemelerde kullanıldığı hesabıyla St 1 yerine St N b çeliği kullanıldığı takdirde tesarrufumuzun yarım milyon ton civarında olacağını ve bunu ülke ekonomisi içinde önemli bir yer tutacağını iddia etmiştir.

İkinci gün daha sonra ise arkadaşımız Y. İnş. Müh. İzzettin Somer «Beton katkı maddenleri» konusunda, Suat Göksaltık da «Kireç Kumtaşı» konularında konuşmalar yapmışlardır.

(Devamı 9'uncu sayfada)

Sayın Uyelerimize bir kez daha hatırlatırız

Oda ödenti (aidat borçlarınızı yılı içinde ödemeyi unutmayınız. Birikmiş borçlarınız varsa kapatınız. Tümünü birden ödeyebilecek durumda değilseniz taksitlere bağlamayı öneririz. Borcunuzun miktarını bilmiyorsanız sorunuz.

Bildiğiniz gibi yılı içinde ödenmeyen ödenti borçları ertesi yıl yüzde 50 ve daha sonraki yıllarda yüzde 75 arttırılmaktadır. Yine bildiğiniz gibi 6235 sayılı kuruluş kanunumuzun 30. maddesine göre ödenmeyen ödenti borçlarını icra kovuşturmasıyle ödetme zorunluğu vardır. İcra kovuşturması halinde ise bir yandan Oda Üye ilişkileri bozulmakta, öbür yandan, geçikme farklarının faiz icra ve avukat masraflarının da eklenmesiyle normal 160 lira olan yıllık ödenti yüzde 100'ü aşan bir düzeye çıkmaktadır. Böyle üzücü ve sinirbozucu duruma düşmeyiniz, yöneticileri de bu kaçınılmaz davranışa itelemeyiniz. Rica ediyoruz ve en iyi dileklerimizi sunuyoruz.

YÖNETİM KURULU

BİR ÖRNEK DAHA : Öğrendiğimize göre Kartal Belediyesinin yaptırmakta olduğu bir bina, daha inşaat esnasında çökmüştür. Çökme nedenleri henüz resmen açıklanmamışsa da, beton kalitesizliğinden ve sorumsuzluktan ileri geldiği mutlaktır.

Elektrik Mühendisleri Odası kasım ayında "Elektrik Kongresi,, düzenliyor

Öğrendiğimize göre Elektrik Mühendisleri Odası Başkanlığı, önümüzdeki Kasım ayı içinde bir «Elektrik Enerjisi Teknik Kongresi» düzenlemeye karar vermiş bulunmaktadır.

Kalkınma ve sanayileşme prosedürü içindeki payı ve önemi kuşkusuz olan elektrik enerjisi sorunumuzun, özellikle bugünlerde —biraz da Keban barajı inşaatının gecikmesinden dolayı— aktüel hale geldiğine de değinilerek, konunun bütün yönleriyle ele alınmasına çalışılmak üzere böyle bir kongre düzenlenmesine karar verildiği açıklanmaktadır.

Kongrede ele alınacak tebliğ konuları şöyle tespit edilmiştir:

Grup: I — Elektrik enerjisi üretimiyle ilgili sorunlar:

a) Elektrik enerjisi ihtiyaçlarının tahmin metodları ve uygulamada karşılaşılan güçlükler.

b) Birincil enerji kaynakları ve bu kaynaklardan elektrik enerjisi üretim olanakları,

c) Elektrik enerjisi üretim plânlaması ilkeleri (Güvenilirlik, Termik - Hidrolik dengesi, yedek kapasitesi, öz kaynaklara öncelik verilmesi v.s.)

d) Projelerin seçilmesinde, seçilen projelerin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve alınması gerekli tedbirler.

Grup: II — Elektrik Enerjisi Dağıtımıyla ilgili sorunlar:

a) Elektrik enerjisi dağıtımın plânlanması, projelendirilmesi ve uygulanması,

b) Dağıtım tesislerinin işletilmesi,

c) Büyük şehir şebekeleri,

Grup: III — Elektrik Sektörünün organizasyonu ve idari konulardaki sorunlar:

a) Elektrik sektöründe görev alan kuruluşların organizasyonu ve yönetimi,

b) Elektrik sektöründe görev alan kuruluşların birbirleriyle, diğer kuruluşlarla ve tüketicilerle olan münasebetleri,

c) Elektrik sektöründe mühendislik hizmetlerinin geliştirilmesi, yabancı müşavir mühendislik firmaları ve Devlet Personel Kanunu

Kongreye tebliğ vermek isteyenlerin en geç 15 eylül 1973 gününe kadar Elektrik Mühendisleri Odası Başkanlığına «İzmir Cad. Ihlamur Sok. No. 10/1 Yenişehir/ANKARA» adresine başvurmaları gerekmektedir

ARTIK SINAV DÖNEMİ BAŞLIYOR

Ülkemizde, teknik eleman işsizliği, teknik eleman açığı, teknik eleman talep fazlası derken, yeni bir uygulamanın başladığını görüyoruz. Bu, teknik elemanların sınavla işe alınmasıdır.

Daha önce hiç rastlanılmayan bu tip uygulamayı başlatma şerefi ise Ege Üniversitesi Rektörlüğü Yapı ve Fen İşleri Dairesi'nin olmuştur. Aşağıda Rektörlüğün gazetelerde çıkan ilânının klişesi görülm

Belge uygulaması

(Baştarafı 1. Sahifede)

meslektaşlarımıza iş sahası açılması için teklif edenler de var, Halbuki ücretlerin düşürülmesi hiç bir problemi çözümlemiyecektir. Memleketimizde belediyelerimiz için yapılan proje hacmi belirlidir. Bina maliyetinin yüzde ikisinden az bir tutarı olan proje ücretinde yapılacak ucuzlatma binaları çoğaltmaz. Olsa olsa mühendisin payını azaltır. Mühendisin payını çoğaltmanın yolu ücretleri makul seviyede tutmak ve buna karşılık hizmetin mükemmelleşmesini sağlamaktır. Daha ucuza proje yapmak demek, geçinmek için daha çok proje yapmak demektir; arkasından daha kötü proje yapmak gelir. Bu ise bir kişinin yapacağı proje sayısını daha da çoğaltır. Böylece on mühendisin yapacağı iş bir süre sonra beş mühendis tarafından yapılıyormuş gibi bir durum ortaya çıkar. Yani biz yeni meslekdaşlarımıza yeni iş sahaları açamadıktan başka mevcut iş sahiplerinin de bir kısmının işsizliğe itilmiş olmasiyle karşı karşıya kalırız.

Eğer bütün bu sakıncalara karşın ücret indiriminde israr edilirse bunun devamı daha düşük, daha daha düşük ücret olmayacak mı?

Bu nerede durur ve ne getirir? Evet, getireceğinin ne olduğunu 1960 yıllarına gelene kadar ki tatbikattan hatırlıyalım. Kahve köşelerinde, mesleki formasyonla alakası kalmamış bazı meslekdaşlarımızın 150-200 TL. na proje imzalaması... Evet, kimse gerçeklerden kaçmasın. Eğer bu yola girilirse gelecek olan budur. Bu ki bizim yıllarca önce tedavisini gerekli gördüğümüz hastalıktı.

Eğer bu daima bir hizmet yapacaksa bu hizmet vasıflı olacaktır ve Vize Uygulaması bunun mesnetlerindendir. Vazgeçilemez. Ancak, daha mükemmele götürülmesi istenebilir. Mühendis ve Mimarlarımız haysiyetsiz durumları reddetmeyi bilmelidirler. Kamu hizmetimizin esaslarını kendimiz belirlemeli ve bunu hizmete yeter şerefli bir seviyede tutmalıyız.

Yapı melzemesi

(Baştarafı 8'inci sayfada)

Üşüncü gün önce «İnşaat tuğlaları» konusunda bir konuşma yapılmış, da ha sonra sırasıyla Orhan Akkamik «Ateş tuğlaları» Y.Müh. Babür Borhan «Gazbeton Elemanlar» konularında konuşmalar yapmışlardır.

Dördüncü gün hep birlikte bazı fabrikalar gezilmiş ve incelemeler yapılmıştır.

Beşinci gün ise önce Y. Mimar İmer Sunguroğlu «Yapıda ısı ve rutbet geçimsizliği» konusunda, Y. İnş. Müh. Adnan Arbatlı Isı ve ses geçirimsizliğinde Perlitin Uygulanışı» birinci haftanın son konuşmacısı olarak da Y. Müh. Mimar Prof. Rubi Kafesçioğlu «Herabda birerlitin Özellikleri» konularında birer konferans vermişlerdir.

TMMOB NİN XIX. DÖNEM ÇALIŞMA PROGRAMI BELLİ OLDU

16 Nisan 1973 günü toplanan kongre sonunda işbaşına getirilen T.M.M.O.B. XIX. Yönetim Kurulu çalışma programını saptamıştır

Program, ülkemizin ve Teknik Elemanların günümüzdeki sorunlarının açıklandığı giriş, ve bu sorunlar çerçevesinden saptanan TMMOB'nin amaç ve çalışma alanlarından ibaret üç bölümden oluşmaktadır.

Program, Atatürk'ün 1 Mart 1922'de **«Tanzimatın açtığı Serbest Ticaret devri Avrupa rekabetine karşı kendisini müdafaa edemeyen iktisadiyatımızı bir de iktisadi kapitülasyon zincirleriyle bağladı. Teşkilât bakımından bizden çok kuvvetli olanlar memleketimizde, bir de fazla olarak imtiyazlı mevkide bulunuyorlardı. Kazanç vergisi vermiyorlardı. İstedikleri zaman, istedikleri eşyayı, istedikleri şartlar altında memlekete sokuyorlardı. Bütün iktisat kollarımıza bu sayede hakim olmuşlardı. Efendiler! Bize karşı yapılan rekabet hakikaten çok gayrimeşru, hakikaten çok kahredici idi. Rakiplerimiz bu suretle gelişmeye elverişli sanayimizi de mahvettiler, ziraatımıza da zarar verdiler. İnkişaf ve mali iktisadi gelişmemizin önüne geçtiler.»** dediği belirtilerek 50 yıllık Cumhuriyet döneminin ikinci yarısında da yabancı çıkarların, ülkemizin kaynaklarını alabildiğine sömürme girişimlerinin yoğunlaştığı, sahte sanayileşme görüntüleri altında doğal kaynaklarımızın, insan gücümüzün ve buna bağlı olarak da teknik elemanların sömürülmesini programlandığı yıllar olmuştur, denilmektedir.

Günümüzde ülke çıkarlarına aykırı yatırımlara karşı çıkan Türk Teknik elemanlarının ekonomik baskılar ve TMMOB Kanununda yapılmak istenen değişikliklerle susturulmak istenmesinin, teşvik tedbirlerinin yabancı teknik eleman ithalini teşvik eden 5-f maddesinin teknik elemanı mesleği terk, işsizlik ve göç gibi durumlara düşürmeyi amaçladığı belirtilmekte ve sanayileşmemizin vazgeçilmez unsurlarından biri olan teknik elemanların; ekonomik, demokratik ve sosyal alanda örgütlenmeleri engellenerek, gerçek anlamda sanayileşme baltalanmakta, ülke çıkarlarına aykırı her girişime karşı çıkan yurtsever dirençleri kırılmak ve yok edilmektedir denilmektedir.

Daha sonra program şu şekilde devam etmektedir:

Bu Somut verilerin ışığı altında:

- Tüm insangücü ve hammadde kaynaklarımızın halkımızın hizmetine sunulduğu,
- Bu kaynakların kullanılmasında, tüm çalışanların söz sahibi olduğu,
- Üretime doğrudan katkısı bulunan teknik elemanların emeklerinin karşılığını, toplu sözleşme ve grev haklarıyla elde edebilme olanağına sahip kılındığı, ,
- Teknik hizmet ithali gibi ülke çıkarlarına aykırı girişimlerin ortadan kalkması için, yabancı denetimin tamamen ortadan kalktığı,

Bir kalkınma politikasının izlenmesini istiyoruz

AMACIMIZ

Kendi gücümüze dayanan bir sanayileşmenin ve kalkınmanın gerçekleştirilmesi yolunda yapılan mücadelenin bir parçası olarak, ulusal hedefleri savunmaktır. Toplumumuzun bütün çalışan kesimleriyle birlikte, teknik elemanların da Ekonomik, demokratik ve sosyal haklarının savunulması, bu ulusal hedeflerin ayrılmaz bir parçasıdır. Çalışmaların etkinliği ve sürekliliği, tüm teknik elemanların, bu yurtsever çizgide birleşme düzeyine bağlıdır.

Türk teknik elemanları gerek T.M.M.O.B. kuruluş kanunundan önce birlikler halinde, gerek kuruluş kanunundan sonra meslek odaları olarak, kendi gücümüze dayanan bir sanayileşme ve kalkınmanın sağlanmasında, diğer meslek kuruluşları gibi üzerlerine düşen görevleri yapmağa çalışmışlardır. Yüklendikleri sorumluluklar, elde ettikleri ekonomik, demokratik ve sosyal haklar, ülke çıkarları doğrultusunda sürdürdükleri bilinçli mücadelenin ürünleridir. Ülke sorunları açısından yürüttükleri araştırma ve açıklamalar ile önerdikleri çözüm yollarının haklılığı bu bilinçli mücadelenin açık delilleridir.

Geçtiğimiz dönemde. Teknik eleman sorunları ile ilgili konularda vardıkları çizgi ve temel ülke sorunlarını doğru olarak ele alışları, bugünün güçlü birliğini kurmada en büyük etken olmuştur. Bu güçlü birliğin etkinliğinin ve devamlılığının sağlanması için:

- T.M.M.O.B.'nin, kendisine bağlı ihtisas odaları ve diğer meslek kuruluşları ile ortak bir tutarlı çizgiyi devam ettirmesi,
- Tüm teknik elemanların ortak sorunlarının doğru olarak ele alınması,
- Birden fazla odanın, ortak sorunlarını kendi aralarında çözmeleri gereğinin kabul edilmesi,
- Odaların kendi içlerinde bağımsız davranmaları ilkesinin benimsenmesi,
- Odaların aralarında halledemedikleri konularda T.M.M.O.B.'nin hakemlik görevini yüklenmesi,

gerekli görülmektedir.

Tüm çalışanlar ve onların örgütleriyle birlikte; ulusal hedefleri ve kazanılmış hakları savunmak ve bugüne kadar sürdürülen yurtsever mücadeleyi daha etkili bir biçimde devam ettirmek için, teknik elemanların birliğinin daha da güçleneceği inancıyla, göreve başlıyoruz.

ÇALIŞMA ALANLARI

1. 1 — Teknik Hizmet İthali :

Yabancı sermayeciliğin bir unsuru olarak ülkemize musallat olan teknik hizmet ithali, bir yandan çalışma koşullarını ağırlaştırırken, diğer yandan yabancıların ülkedeki teknoloji üzerindeki denetimlerini gittikçe arttırmalarına olanak sağlamakta ve teknik elemanlarımızın kalkınma yolundaki yurtsever çabalarını engellemeyi amaçlamaktadır.

Geçen sene, ihtisas odalarınca yürütülen bu çalışmanın daha geniş kapsamlı olarak ele alınması ve daha yüksek bir düzeye ulaşması için çalışılacaktır.

Birlik Yönetim Kurulu bu konudaki uygulamaları zamanında tesbit ve teşhir edecektir.

Bugüne kadar yapılan çalışmaları daha yüksek bir düzeye ulaştırmak için araştırma, tartışmalı toplantı ve yayın faaliyetleri sürdürülecektir.

Çalışmanın verimli olabilmesi için Odaların sürekli desteği şarttır. Her Odada sürekli çalışan bir «Teknik Hizmet İthali» komitesi kurulması için teşebbüse geçilecektir.

Bu çalışmaların sonunda, Aralık ayı içinde bir seminer düzenlenmesine çalışılacak, yapılan çalışmalar Ocak veya Şubatta yayınlanacaktır.

1. 2 — Teknik Gücün Çalışma Sorunları :

Farklı kesimlerde çalışan teknik elemanların mesleki ekonomik ve sosyal sorunları zamanında tesbit edilip kamu oyuna ve ilgililere duyurulacak ve çözüm önerileri geliştirilecektir

- Kamu kesiminde çalışanların sorunları,
- Serbest çalışanların sorunları,
- Özel kesimde ücretli olarak çalışanların sorunları.

1. 3 — Teknik Gücün Örgütlenmesi :

T.M.M.O.B. Kanununun, ülkenin sanayileşmesi ve yatırımların denetiminde, Odaların ve Birliğin daha etkin rol oynamasını sağlamasına olanak verecek bir biçimde değiştirilmesi için çalışmalar sürdürülecektir. Kanun değişikliği teklifinin bugüne kadar geçirdiği safhalar ve şu andaki durum karşısındaki Birlik görüşü her fırsatta kamuoyuna ve ilgililere duyurulacaktır.

Genel Kurulumuzda alınan karar gereğince, T.M.M.O.B. işyeri temsilcilikleri kurulması için çalışmalara başlanacaktır.

Teknik gücün çalışma ve örgütlenme sorunları çalışmaları Aralık 1973'e kadar sürdürülecek ve Mart 1974'e kadar bu konuda bir Teknik Eleman Kurultayı toplanmasına çalışılacaktır.

2 — T.M.M.O.B.'nin Görevlerinden doğan işler ve ilişkileri :

- Birliğin reorganizasyonu çalışmalart başlatılacak,
- Odalarla, diğer meslek kuruluşlarıyla ve uluslararası kuruluşlarla devamlı ilişkilerin sürdürülmesine çalışılacaktır
- Genel Kurulda kabul edilen veya değiştirilen Yönetmelikler değerlenerek yayınlanacaktır.

3 — Yayın Sorunu :

Üyelerarası güçbirliğini ve örgütleşmeyi sağlayacak bir yayın organının gerçekleştirilmesi için, Odalarla temasa geçilecektir. Bu dönemde basınla ilişkilerin güçlendirilmesine çalışılacaktır.

4 — Cumhuriyetin 50. yılı dolayısıyla Yurt Sorunları hakkında Birlik görüşünün tesbiti :

Bu konuda ortaya çıkacak görüşler kamuoyuna aktarılacaktır.

Belge düzenine

(Baştarafı 1. Sahifede)

karşı çıkan ve bozguncu davranışlarda bulunan İnşaat Mühendisi Mahi KABAKÇI'nın Haysiyet Divanına verildiğini yazmıştık.

Bu kez İnşaat Mühendisi Hıfzı OKAN'a aynı yola saptığı için Haysiyet Divanına verilmiştir.

Öte yandan bozgunculukları saptanan Yüksek Mimar Bülent ULUÇ'la Mimar Selahattin ORUK'un da Mimarlar Odası Yönetim Kurulu kararıyla Haysiyet Divanına verildikleri öğrenilmiştir.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun Haysiyet Divanınca verilebilecek cezalara ilişkin 26. maddesi aynen şöyledir:

MADDE — 26: Odalara kayıtlı meslek mensuplarından bu kanuna aykırı hareketleri görülenlerle, meslekle alakalı işlerde gerek kasten ve gerekse ihmal göstermek suretiyle zarara sebebiyet veren veya akdettiği mukavelelere riayet etmiyen veyahut meslek şeref ve haysiyetini muhil durumları tespit olunanlara kayıtlı bulundukları oda haysiyet divanında aşağıda yazılı inzibati cezalar verilir:

a) Yazılı ihtar;

b) (25) liradan (100) liraya kadar para cezası;

c) (100) liradan (1000) liraya kadar para cezası;

ç) 15 günden 6 aya kadar serbest sanat icrasından men'i;

d) Odadan ihraç.

Bu cezaların verilmesinde sıra gözetilmez. Ancak sebep teşkil eden hadisenin mahiyet ve neticelerine göre bu cezalardan biri tatbik olunur.

İstanbul'un İmar sorunu

(Baştarafı 7. Sayfada)

oluyor. Takdir değişik ölçüde tezahür ettiği müddetçe inşaat nizamındaki değişiklikler vatandaş nazarında belki de suiistimal olarak nitelendiriliyor. Bu derece teftiş mekanizmasının bulunduğu bir müessesede, bugüne kadar müşahhas bir vak'a çıkıp da elemanlarımızdan biri veya bir kaçı mahkûm edilmiş değildir. Tam tersi, bugüne kadar İmar Müdürlüğü elemanları için mahkemelere intikal etmiş yüzlerce konu vardır. Bunlardan beraat kararı alınmamış olan hiç bir vaka yoktur. Nizam kat'i olmadığı müddetçe takdire dayanan hususlarda değişiklik bahis konusu.

İPEKÇİ — Şu halde meselenin temelinde İstanbul'un imar plânının bugüne kadar kesin şekliyle hazırlanamamış olması yatıyor. İstanbul yeni bir şehir değil ki, neden bugüne kadar imar plânları hazırlanmamış?

HARİTASIZ ŞEHİR

GÜVEN — Bir imar plânının hazırlanması için yine kanun hükmü olarak, o yerin topografik haritasının olması iktiza eder. Topografik harita üzerine imar plânları hazırlanır. İstanbul'un topografik haritası olmayan yeri çoktur. Harita yapılamamıştır.

İPEKÇİ — Neden?

GÜVEN — Belki bütçe noksanlığı dolayısıyle, belki eleman kifayetsizliği dolayısıyle İstanbul'da haritası olmayan çok yer vardır. Bazı yerlerde de uzun zaman plân yapılmadığı için haritasının eskidiği, kullanılmaz halde bulunduğu yerler de vardır. Haliç'te, Sütlüce ve Hasköy civarının, Boğaz'ın pek çok yerinin Bakırköy yakınında Osmaniye mevkiinin haritaları yoktur, dolayısiyle imar plânı yoktur. Yönetmelikle idare olunur. Uzun müddetten beri Harita Müdürlüğü ile imar plânının yapılmasına zaruret olan mıntıkaların haritasının yapılmasını istiyoruz.

İPEKÇİ — İstanbul gibi yüzyıllardır meskûn bir şehrin plânının yapılmamış olması, hattâ topoğrafyasının bazı yerlerinin bulunmaması bana korkunç bir ihmal gibi geldi. Bir de plânlarda değişiklik yapılması vardı.

GÜVEN — Onu da belirteyim efendim. Bir bölge plânında değişiklik için gözden kaçmış bir husus olması lâzımdır. Meselâ Üsküdar plânında Mecidiyeköy plânında - ki 1969 - 70 senelerinde yapılmıştır- değişiklik için gözden kaçmış, yanılınmış, yahut biraz ölçüde mağduriyete sebebiyet olmuş kısım varsa bunun tâdili cihetine gidiyoruz. Bu değişiklik de bölge ölçüsünde oluyor. Vatandaş müracaat ediyor. Hakikaten mağdur edilmiş olduğunu, unutulmuş olduğunu görüyoruz, revizyonda ele alacağız diyoruz. Bir müddet talepleri biriktiriyoruz. Sonra plânı revizyona tâbi tutuyoruz, bu şekilde plân tâdil ediliyor. Mevzii imar plânı tâdili şudur: İmar plânı olmayan yerlerde iskân dışı sahalarda, meselâ Beyoğlu mıntıkasında veya İstanbul mıntıkasında imar plânları muayyen noktalara kadardı. Meselâ Boğazın hiç bir zaman nazım plânı olmadı. Boğaz'da inşaat nizamını tâyin etmek için Boğazın tüm imar plânı beklenilemiyor. Vatandaş çok bü yük sahayı ihtiva eden arazisi ile bize müracaat ettiği takdirde, biz oranın ne karakterde inşaata müsait olduğunu bilmediğimiz için, Nazım Plân Bürosundan mütalâa alıyoruz. Bundan sonra tatbikat plânı hazırlıyoruz. Belediye Meclisinden ve İmar - İskân Bakanlığının tasdikinden sonra tatbikata gidiyoruz. İmar plânlarında yapılan değişikliğin çokluğuna inşaat sahibinin plânlardaki nizamdan daha çok hak elde etmek istemesinden doğmaktadır.

Eğer bir vatandaş kendisi getirilmiş olan nizama aynen riayet edecek olsa, komisyoncu da takipçi de doğmayacaktır. Plân tâdilâtı mevzuu da ortaya çıkmayacaktır. Genellikle vatandaş almış olduğu imar durumuna muhtelif örnekler göstermek suretiyle veya muhtelif gerekçeler göstermek suretiyle itiraz etmekte ve değişiklik istemektedir.

Bu taplerin yekûnu son derece fazladır. İnşaat hakikaten bir gelir, yani büyük ölçüde vatandaş menfaatiyle ilgili. İnşaat nizamını tahdit etme veyahutta belde ölçüsünde tahdit etme de bizim görevimiz. Vatandaşın talebinde haklı olduğu taraflar da vardır. Şehircilik ilmi, matematik bilim değildir. Şehircilik muayyen kriterlere dayanan bir ilim. Ancak meselâ Boğazın bir nazım plânını elde etmek için dünyaca tanınmış muhtelif mütehassıslara her türlü doneyi vermek suretiyle bir nazım plân istemiş olsak, elde edeceğimiz nazım plânlar arasında da çok sayıda farklar bulunacaktır. Şehircilik daha ziyade takdiri bir ilimdir. Bu yüzden vatandaşın gerçekçi görüşlerle veya gerçeği yansıtmayan görüşlerle yapmış olduğu talep bazı ahvalde makûl karşılanmakta, bazı ahvalde makûl karşılanmamaktadır. Çünkü konu takdire kalmıştır.

İMAR PLANI TATBİKATINDA SUİSTİMAL OLAMAZ...

Bu takdir meselesi bir kişi tarafından kullanılmasın, yanıltı olmasın gerekçesiyle bir kurul ihdas ettik. İmar plânı tâdilat taleplerini bu kurul vasıtasiyle incelemekteyiz. Reddetmekte veyahut makûl gördüklerimizi karara bağlamak için Belediye Meclisine takdim etmekteyiz. Haddi zatında İmar Kanununa göre, imar plânlarını yapmak Belediye Meclislerinin görevidir. Belediye Meclisleri namına biz plânı hazırlıyoruz haritasını, imar plânını, nizamı hazırlıyoruz, Belediye Meclisine takdim ediyoruz. Belediye Meclisi tasvip ediyor ve Bakanlığın tasdikinden sonra kesinleşiyor. İmar plânı tâdilâtlarında biz suiistimal olacağı kanısında katiyen değiliz. Çünkü böyle bir suiistimal bahis konusu olursa eğer, o zaman tüm Belediye Meclisi azalarını da ihtiva etmesi lâzım. Tüm Bakanlık organlarını da ihtiva etmesi lâzım. Bence suiistimal kelimesi çok yönlü bir kelime. Suiistimal belki de bir veya en fazla bir iki kişi tarafından başından sonuna kadar bir istikamet vermek suretiyle bir inşaatta elde edilebilir. Yoksa muhtelif kademelerden geçtikten sonra kesinleşmiş olan bir plân, yahut bir projede suiistimal denilebilmesi için taa mebdeinden sonuna kadar olan herkesin iştiraki olur demektir ki bu yanlıştır.

BÜTÜN SI[illegible] PLANIN OLMAMASINDA

İPEKÇİ — Sonuç olarak galiba bütün şüphelerin, düzensizliklerin, karışıklıkların temelinde, İstanbul'un imar plânının bugüne kadar tamamlanamaması..

GÜVEN — Bir şey daha ilâve etmek isterdim. Eğer Nazım Plân Bürosunun hazırlamış olduğu 1/25.000 ölçekli plân — ki çok yakında geleceğini öğrendik — bize gelmiş olsa vatandaşın bugünkü mer'i plânlara göre iskân - dışı sahada, yahut yeşil sahada kalan bir arazisini değerlendirmek için bize müracaatında, biz nazım plâna sormayız, elimizdeki nazım plânın öngörmüş olduğu kesafette, tatbikat plânımızı hazırlarız Belediye Meclisine bildiririz. Boğazdaki son zamanlarda yaygın kaçak inşaat bölgeleri diyorum artık onalar nazım plânın bizde bulunmaması ve oraların iskâna açık olmaması dolayısiyledir. Eğer vatandaşın arazisi yer yer değerlendirilecek olsa, belki de vatandaş bu şekilde kaçak inşaata gitmeyecektir.

İPEKÇİ — Teşekkür ederim.

Ortak Belge Uygulaması Ankara'da başladı

(Baştarafı 1. Sahifede)

bunun için üyelerle Oda arasında eskisinden daha sıhhatlı bir ilişki düzeninin gerektiği konusunda iknâ edici davranışlar hazırlık dönemi boyunca sağlanmıştır.

ORTAK TOPLANTI

28 haziran perşembe günü Ankara'da serbest çalışan mimar ve inşaat mühendislerinin katılmasıyla bir toplantı yapılmıştır.

Toplantıda 2 temmuz günü başlayacak olan ORTAK BELGE UYGULAMASI'nın esasları görüşülmüş ve ortak protokol metni onaylanarak bazı ayrıntıların çözüme bağlanması için odalararası komisyon görevlendirilmiştir.

Ankara'da uygulanacak asgari ücretler ve TUS kontenjanı üzerinde yapılan genel görüşme sırasında, üyeler eski ücret tarifeleri ve halen Ankara piyasasında oluşan ücretleri karşılaştırarak bu konudaki görüşlerini belirtmişlerdir.

ODALARARASI KOMİSYON

30 hizaran günü toplanan odalararası komisyon, daha önce yapılan toplantıda belirtilen görüşlerin ışığında protokolde yapılması önerilen değişiklikleri tartışarak gerekli düzeltmeleri yapmıştır. Komisyon ayrıca, asgari ücretler ve TUS kontenjanı konusunda da üyeler tarafından belirtilen eğilimleri değerlendirerek, yeni tarife ve kuralları hazırlanmıştır.

Yeni asgari ücret tarifesinin hazırlanmasında, Bayındırlık Bakanlığı tarifesi, Ankara ve İstanbulda uygulanan tarifeler, üyeler arasında yapılan anketler ve Ankara piyasa ortalaması gözönünde tutulmuştur.

BELEDİYEYE VİZESİZ PROJE VEREN ÜYELER CEZALANDIRILACAK

Ankara'da serbest çalışan mimar ve inşaat mühendislerinin, esaslarını bizzat tesbit ettikleri bu yeni uygulama, kısa zamanda yararlı sonuçlar getirecek ve ORTAK BELGE UYGULAMASI'nın yurt ölçeğinde yayılması için İstanbul'dan sonra ikinci güçlü örnek olacaktır.

İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odaları, üyelerinin somut yararına olan bu uygulamayı korumakta ve güçlendirmekte kesin olarak kararlıdır.

2 temmuz gününden itibaren Oda vizesi olmaksızın Belediyeye proje veren üyeler hakkında mevcut mevzuat hükümleri derhal uygulanacaktır.

Üyelerimizin kesin dayanışması ile güçlenecek yeni uygulamanın başarısı bütün meslektaşlarımızın dileğidir.

ANKARA'DA YÜRÜTÜLECEK ORTAK BELGE UYGULAMASININ ESASLARI

PROJE ZİVESİ

— Proje müellifi, işverenle yapacağı anlaşmayı mimari ve statik porjeyi kapsayan Tip Sözleşme ile yapar.

— Her iki proje de alınmışsa sözleşmenin iki bölümü de doldurulur. Projelerden yalnız biri alınmışsa diğeri iptâl edilir.

— İşveren, Tip Sözleşmedeki imzasını, noterce onaylı imza sirküleri ile ya da vize sırasında hazır bulunarak hüviyet cüzdanı ile kanıtlar.

— Sözleşmenin ortak asgari ücret tarifesine uygunluğu irdelenir.

— Ücretin en az yüzde 25'i peşin en az yüzde 50'si 90 gün içinde, ve geri kalanı sözleşmede belirtilen inşaat süresi içinde ödenmiş olacaktır.

— İşveren, ödemenin ikinci ve üçüncü etapları için sözleşmede yazılı miktar ve vadelere uygun bonoları müellif adına düzenler.

— Müellif bu bonoları tahsil için bağlı bulunduğu Odaya ciro eder.

— Bonolar bankaya yatırılır.

— Mimari ya da statik proje (ya da ikisi birden) ortak belge bürosunda görevli mimar ve mühendis tarafından incelenir, asgari proje standartlarına uygunluğu araştırılır.

— İnceleme sırasında eksik ya da yanlış hususlar çıkarsa müellife hatırlatılır ve basit düzeltmeler ozalit kopyalar üzerinde yapılır.

— Çok önemli eksiklik ya da yalışlık halinde proje, düzeltilmek üzere müellife verilir.

— Asgari ücret ve asgari standartlara uygunluğu anlaşılan projelere belge verilir.

— Müellif, nakit ve bono olarak işveren tarafından ödenmiş olan bütün ücretler için işverene Odaların hazırladığı forma uygun bir fatura vermek zorundadır.

— Bu fauranın bir nüshası Oda'da kalır ve ilgili mercilere verilir.

— Müellif sözleşmede yazılı süreler sonunda Oda'ya gelir ve kendisine vadesi dolan bono karşılığında bir çek yazılır.

— Müellif bu çekle bankadan parasını alır.

— İşveren tarafından zamanında ödenmemiş olan bonolar, Oda tarafından icra yolu ile tahsil deilir.

TUS VİZESİ

— TUS vizesi üyenin bağlı olduğu Oda tarafından yapılır.

— TUS ücreti sözleşmeyle tesbit edilir, bu ücret her iki Odanın ortak asgari ücret tarifesinden düşük olamaz.

— TUS ücreti her ay peşin ödenir. Aylık ücret, sözleşmedeki toplam ücretin sözleşmedeki ay adedine bölünmesi ile bulunur. Bu süre, azami süre cetvelinde gösterilenden fazla olamaz.

— Ücretin birinci taksiti vize sırasında peşin olarak ödenir.

— Diğer taksitler işveren tarafından sorumlu adına düzenlenmiş bonolar olarak Oda'ya ciro edilir.

— Sorumlu, nakit ve bono olarak aldığı bütün ücretler için fatura verecektir.

— Oda tarafından sorumlunun kontenjanı tetkik edilir ve belge verilir.

— Sorumlu, her ay Odaya gelerek bonosu karşılığında çek alır ve parasını bankadan tahsil eder.

ÖZEL ŞARTLAR

İmzalanan protokolun geçici 4. maddesine göre, geçiş döneminde sağlanan kolaylıklar şunlardır:

«Geçici madde 4 : Bu protokolun yürürlüğe konulduğu tarihte üyelerden elinde sözleşmeyle bağlı proje ve TUS işleri varsa üyeler bu sözleşmelerini tapu,çap ve imar durumları ile birlikte Ankara'da 12. 7. 1973 günü saat 18.00'e kadar diğer illerde protokolun yürürlüğe konulmasından engeç 10 gün içinde getirerek paraf ettirdikleri takdirde, bu projeler ve TUS'lar eski usullere göre vize edilir.

«Ankara'da 12.7.1973 tarihine kadar Odaya bildirmiş olan TUS'lar için 25.8.1973 gününe kadar TUS belgesi alınmak kaydı ile TUS kontenjanı bu dönem için 20'dir.»

Üyeler daha önceden kendilerine gönderilmiş olan iş bildirim formlarını doldurarak Odaya verdikleri takdirde, geçiş döneminde doğabilecek problemler önlenmiş olacaktır.

Ortak Belge Uygulamasına ilişkin ayrıntılı bilgiler, ve proje asgari standartlarına ait dökümanlar, Mimarlar Odasındaki (Konur S. 4, Yenişehir) Ortak Belge Bürosundan temin edilecektir.

Vize saatleri: Normal gün: 10.00-12.00/14.30-17.30 cumartesi: 10.00-12.30.

Bakanlık hâlâ ses vermiyor

Ortak Belge Uygulamasının esaslarını müşterek oluşturmak ve böylece bu olumlu uygulamayı artık her türlü «hak sız eleştiriden» uzak bir şekilde gerçekleştirebilmek için Bakanlığa da çağrıda bulunduk. Ancak İmâr ve İskân Bakanlığı Teknik elemanlarla beraber olmak yerine «Yap-Satçı»larla mü zakere yapmağı daha uygun buldu.

Nitekim 18. 6. 1973 günlü Ekonomi Politika Gazetesi'nde özet halinde yer alan «Yap-Satçı»ların İmâr ve İskân Bakanı Nebil Oktay'a verdikleri «muhtıra» üzerine Bakanlığın teknik elemanları «Yap-Satçı»ların temcilsileriyle mü zakereye oturduldu ve vize konusundaki görüşleri alındı. Bu toplantıda her hal de bir sonuca ulaşıldı ki bizim müzakere taleplerimize hâlâ cevap verilmemektedir.

Seydişehir alüminyum tesisinin genişleme projesi tamamlandı

Yurdumuzda, Sovyetler Birliği ile yapılan bir anlaşma sonucu kurulmuş Seydişehir Aluminyum kompleksinin üretim kapasitesini yüzde 50 oranında artıracak bir gelişme projesinin de tamamlandığı geçtiğimiz günler içinde açıklanmıştır.

Bu yeni tevsi projesiyle, tesislerin su ikmal sistemi de değiştirilmektedir. Verilen bilgilere göre, esas projede tesislerin Beyşehir gölünden bir kanalla su alması ve sanayi artıklarını buraya boşaltması öngörülmüştür. Teklif edilen değişikliğe göre, ise tesisin su ikmali, tesis bölgesinde bir «kapalı devre» sistemi içinde sağlanacaktır. Sovyet uzmanları bu sistemde, artezyen kuyularından elde edilecek sudan yararlanılacağını ve çevre kirlenmesinin de böylece önleneceğini belirtmişlerdir.